Poštnina plačana v gotovini.
ŠTEV. 98.
V LJUBLJANI, ponedeljek, 2. maja 1927.
Posamezna številka Din 1.—.
LETO IV.

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznike.
Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20·—, inozemstvo Din 30·—.

Neodvisen političen list.
UREDNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Brez javne kritike.

Čeprav imamo Slovenci zelo razvito časnikarstvo in primeroma tudi dobro razvito, vendar se s svojo javno kritiko ne moremo pohvaliti. Nasprotno moramo priznati, da pri nas javne kritike sploh ni.

Mi imamo samo strankarsko kritiko, to pa v naravnost preobili meri. Vsi naši večji časopisi presojajo vse javne dogodke le iz strankarskih vidikov in strankarski interes je glavni in edini argument v vsej naši časopisni kritiki. Da pa je ta argument še bolj žalosten, je vedno zasoljen s starimi predsodki iz klerikalno-liberalnega boja.

Glavni vzrok pomanjkanja kritike je v pasivnosti inteligence. Nečednosti našega političnega življenja so tako zelo osovražile vsako politično udejstvovanje, da je pozabila celo na svojo glavno dolžnost, na dolžnost kritike. Če gledamo naše časopise, je skoraj tako, ko da bi bili brez vsake reprezentančne inteligence. Naj se obravnava v javnosti katerokoli vprašanje, skoraj nikdar ne izpregovore o teh vprašanjih naši poklicani strokovnjaki. Vedno ima besedo le strankar in novinar in zato je moral tako silno pasti nivo naše javne diskusije.

Sedaj je n. pr. zborovala naša oblastna skupščina. Prepričani smo, da bi bilo delo skupščine vse drugače plodonosno, če bi jej pomagali poklicani inteligenti. Saj je nova oblastna skupščina vendar temelj bodoče popolnoma izdelane ljudske samouprave in zato je važno za ves narod, na kak način polaga oblastna skupščina svoje temelje.

Drugo važno vprašanje je zlasti z ozirom na napet zunanje politični položaj: manjšinski problem. Naravnost prehistorični pojmi se pojavljajo še v tem vprašanju, a inteligenca, ki bi morala odpreti narodu oči, molči. In cela kopa sličnih vprašanj se rešuje brez sodelovanja neodvisne, svobodne in strokovno kvalificirane inteligence. Ni čuda, če je naša politika iz dneva v dan vedno slabša, saj se vsled pasivnosti inteligence niti eno vprašanje ne razčisti do konca, temveč ostane vsako vprašanje po še tako hrupni časnikarski polemiki odprto.

Pasivnost inteligence pa ima še druge težke posledice. Po svojem znanju je inteligenca poklicana, da je vodnik naroda. Toda kako naj ji narod zaupa, če pa ne vidi njenega dela za javnost? Vsled tega smo stalno v tem fatalnem položaju, da nimamo voditeljev. Kdor se je pri nas enkrat dokopal do vodilnega mesta v političnem življenju, ta ostane na njem, pa naj je zagrešil še toliko nepopravljivih napak. In to vsled tega enostavnega razloga, ker ljudje ne vidijo nobenega drugega voditelja. Čisto drugače pa bi bilo, če bi inteligenca stopila med narod. Vseeno ali potom javnih shodov in predavanj ali pa potom člankov v listih, ali če bi posamezni inteligenti skrbeli tudi za svojo popularnost. Volivec mora vendar imeti priliko, da spozna inteligenta in se sam prepriča o tehtnosti njegove besede, ker kako naj drugače inteligentu zaupa. Za pozitivno politično delo pa je zaupanje ljudstva neeobodno potrebno in zato je inteligenca narodu dolžna, ne samo sebi, da skrbi za svojo popularnost.

Kakor pri vseh drugih narodih, tako mora tudi pri nas postati zakon, da sme biti na vodilnem mestu samo politik, ki je z dejanji dokazal svojo sposobnost. Neuspeh je vedno za politika obenem obsodba in kdor je imel neuspeh, mora z vodilnega mesta oditi. Je vendar prenemumno, če so nekateri ljudje, ki so se tako zelo proslavili z razdiralnim delom v narodnem gospodarstvu, še naprej voditelji. Ali mar hočemo, da ga še enkrat polomijo in da napravijo še večje deficite!

Aktivnost inteligence v javnosti je narodna potreba. Zlasti pa narod ne more pogrešati kritike inteligence, ker je javna kritika edini varnostni ventil, da ne doživimo vsled slabih zakonov in slabega političnega dela gospodarskih in drugih katastrof. Samo stvar inteligence pa je javna kritika in zato je čas, da se ona zgane.

Po izstopu dr. Krstelja iz gl. odbora demokratske stranke.

Dr. Krstelj, bivši demokratski minister, član odbora za prečanske kraje in član glavnega odbora demokratske stranke, je izstopil iz glavnega odbora demokratske stranke in argumentiral svoj izstop tako-le:

Izstopil je, ker je bila osnovana vlada Vukičevića brez znanja glavnega odbora demokratske stranke in ker je vladna politika krenila v smer plemenskega separatizma. Ne gre neprestano govoriti o ravnopravnosti, ko treba pa to ravnopravnost dokazati, pa storiti ravno obratno (ker ni v vladi nobenega Hrvata).

Pa tudi postopanje proti Slovencem ne more odobriti. Rešili so vlado v anketnem odboru, dali ji proračun, sedaj se pa tako nelojalno postopa proti njim.

Sam je že davno odklonil vsako mesto v vladi, zato ga niso vodili pri izstopu nobeni osebni motivi.

Sedanja vlada je volivna, brez Hrvatov in če bo kateri vzet v vlado, se bo to zgodilo samo po milosti. Če je demokratski klub vseeno odobril novo vlado, potem le vsled tega, ker ima vsakdo pred očmi samo svoj mandat.

Beograd, 2. maja. Pozornost vseh političnih krogov je vzbudila predsinočnja izjava dr. Krstelja, ki je izzvala globok dojem, posebno pri demokratih. Nezadovoljivi radikali naglašajo, da je dr. Krstelj s tem izrazil stališče, ki ga zavzemajo vsi Hrvatje v demokratski stranki. Demokratje s svoje strani pa ugotavljajo, da je to isto stališče, kakor so ga izrazili dr. Krstelj, dr. Angjelinović in dr. Ribar v pismu, naslovljenem na glavni odbor demokratske stranke in na nje poslanski klub. Razmere pa so se naprej tako razvijale, da je na tej liniji ostal samo Krstelj. Dr. Angjelinović in dr. Ribar pa sta se prilagodila začasno odločitvi, ki jo je sprejel poslaniški klub in glavni odbor stranke in s katero je bilo naknadno dano odobrenje za sestavo vlade.

Demokratje prav neradi govore o tem koraku dr. Krstelja, ker so mnenja, da je to prvo znamenje za početek razčiščenja situacije, ki se mora izvršiti v demokratski stranki.

Dr. Krstelj, dr. Angjelinović in dr. Ribar se glede teh izjav drže sicer reservirano. Oni čakajo na daljnji razvoj dogodkov v vladi, razen tega pa še na to, kakšno stališče bo napram njihovemu pismu zavzel glavni odbor in poslanski klub.

Beograd, 2. maja. Včeraj popoldne je bil v demokratskem klubu na Terazijih Ljuba Davidović. On je glede izjave dr. Krstelja dejal, da ima stranka v tem trenutku višje cilje pred očmi. »Mi hočemo, da se je že enkrat izvedo svobodne volitve, da se bo videlo, kaj kdo zna, in da se že enkrat, če mogoče vzpostavi parlamentarna oblika vladanja. Če pri tem ne bo šlo vse tako, kakor bi se želelo, potem to še ne sme biti razlog zato, da posamezniki izstopajo, kajti sicer bi ne bilo nikjer niti organizacij niti društev.«

Iz tega in pa iz razpoloženja demokratske stranke se vidi, da izjava dr. Krstelja v demokratskih vrstah ni bila sprejeta indiferentno, temveč da je zapustil globok vtis, kajti dr. Krstelj je bil prvi podpredsednik stranke. Izgleda, da bo zaradi v teh izjav prišlo do sestanka med Ljubo Davidovićem in dr. Krstelj em. Ako na tem sestanku ne bi prišlo do sporazuma, potem je mogoče, da dr. Krstelj iz demokratske izstopi.

Drugo važno vprašanje, ki je včeraj interesiralo politične kroge, je stališče bosanskih radikalov, ki so ga oni zavzeli napram muslimanom. Značilno je, da vlada noče nič odjenjati v stvareh, ki so jih bosenski muslimani zahtevali. To stališče bosanskih radikalov je izzvalo precej pesimistično razpoloženje v muslimanskih vrstah. V Jugoslovenski muslimanski organizaciji čakajo zlasti na dr. Spaha, ki pride danes iz Beograda.

Potem se bo to vprašanje razčistilo in videlo se bo, kakšni so cilji današnje vlade, zlasti bosanskih radikalov glede na muslimane. Izgleda, da bosenski radikali gredo za tem, da bi muslimani ne prišli v volilno vlado, temveč da bi se volitve vršile brez njih. Izognili bi se s tem očitkom svojih nasprotnikov, ki bi jih gotovo delali, ako bi šli z muslimani.

Izjava ministra Stankovića.

Novi Sad, 2. maja. Včeraj je dospel sem iz Beograda kmetijski minister Stanković. Stanković je odklonil vsak odgovor na vprašanja novinarjev. Posebno tudi noče minister govoriti o svojem gospodarskem programu, ker se ta šele izdeluje. Šele kadar bo gotov, ga bo izročil javnosti. Kar se tiče spopolnitve vlade, je Stanković odgovoril, da to ni velike važnosti. Popolnoma naravno je. da se bodo prazna mesta v vladi spopolnila.

O Boži Maksimoviću ni res, da bi imel on danes ali jutri stopiti v vlado. Maksimović naj bi prevzel enega od praznih resorov v sedanjem kabinetu, vendar pa ta stvar ni tako nujna.

Glede prihoda dr. Šuperina, dr. Krajača v Beograd je dejal minister Stanković, da smatra za naravno, da so imeli njuni poseti politični pomen. Dr. Šuperina je bil pri Stankoviću in se je z njim razgovarjal v prvi vrsti o regulaciji Save. Proti koncu sta govorila tudi o politiki.

Stanković je dr. Šuperino napotil na predsednika vlade. Kaj sta se onadva razgovarjala, ni znano.

Na vprašanje, kaj misli o povratku Ljube Jovanovića v aktivno politiko, je dejal Stanković, da on to z veseljem pozdravlja. To je logično. Saj se je zdravstveno stanje Ljube Jovanovića znatno zboljšalo ter je on s Topčidera prišel v bližino skupščine in v bližino politike. Kakor pa se čuje, bo Jovanović odpotoval v neko kopališče, da popolnoma okreva in se potem z novo energijo loti politike.

DANES BO SEJA KRONSKEGA SVETA.

Beograd, 2. maja. Danes popoldne se bo vršila seja ministrskega sveta pod predsednstvom kralja. Včeraj dopoldne je bil predsednik vlade Velja Vukičević na dvoru. Njegova avdienca je bila v zvezi z današnjo sejo ministrskega sveta.

IZLET KRALJEVE DVOJICE V SMEDEREVO.

Beograd, 2. maja. Kralj in praljica sta včeraj v motornem čolnu napravila izlet do Smedereva in nazaj.

Pred konferenco Male antante.

Praga, 2. maja. »Československa Republika« piše, da so neosnovane vse trditve madjarskih in italijanskih listov o nekih senzacionalnih diskusijah, ki naj bi se vršile na konferenci Male antante. Na tej konferenci se ne bo pretresalo niti vprašanje Italije, niti vprašanje Madjarske niti vprašanje Albanije. Nasprotno se bo razpravljalo samo o tistih vprašanjih, ki interesirajo države Male antante in ki izhajajo iz medsebojnih odnošajev teh držav.

Rim, 2. maja. »Tribuna« poroča iz Berlina, da se bodo na bližnji konferenci Male antante vzela v razpravo vsa vprašanja, ki zanimajo Malo antanto. Razmotrivalo se bo tudi posamezne pogodbe, ki so jih sklenile med seboj Mali antanti sosedne države. Posebno se bo obravnavalo vprašanje odnošajev med Italijo in Jugoslavijo. V berlinskih diplomatskih krogih trde, da misli dr. Beneš izvesti akcijo, s katero naj bi prepričal Jugoslavijo, kako potrebno je za njo prijateljstvo z Italijo. Dr. Beneš stoji na stališču, da je v političnem in gospodarskem interesu Male antante, da je v či mboljših odnošajih do Italije. V zadnjem času se vidi, kako si Beneš prizadeva, debalkanizirati Malo antanto in prevzeti v njej vodstvo.

ITALIJANSKO-MADJARSKI PAKT PREDLOŽEN MADJARSKEMU PARLAMENTU.

Budimpešta, 2. maja. Danes se sestane parlament. Zunanji minister Velko bo predložil ratifikacijo italijansko-madjarske pogodbe o prijateljstvu. Pogodba bo izročena komisiji za zunanje stvari, ki naj stvar pretrese v najkrajšem času. To delo bo najbrž še ta teden končano.

DEMOKRATSKI MINISTRI ZA VSTOP BOŽE MAKSIMOVIĆA V VLADO.

Beograd, 2. maja. Sinoči je bila pri zunanjem ministru dr. Voji Marinkoviću konferenca demokratskih ministrov. Na konferenci so govorili o nadaljnjem delovenju, s katerimi naj bi se začelo med demokrati, da se ti čimbolj privežejo na vlado in da pristanejo na vrnitev Bože Maksimovića v vlado.

MIREN 1. MAJ NA DUNAJU.

Dunaj, 2. maja. Pyroslava. 1. maja je potekla brez vseh incidentov. Okrog 100.000 delavcev se je zbralo na Ringu in prisostvovalo manifestacijam.

GLAVNA SKUPŠČINA RDEČEGA KRIŽA.

Beograd, 2. maja. Včeraj je bila tu glavna skuščina »Rdečega križa«. Prisotnih je bilo mnogo uglednih oseb iz civilnih in vojaških krogov. Skupščino je otvoril predsednik dr. Leko. Danes se posvetovanja in zborovanja nadaljujejo.

SEJA GLAVNE ZADRUŽNE ZVEZE.

Beograd, 2. maja. Včeraj dopoldne je bila tu seja glavne zadružne zveze, ki se je pričela ob 10. Predsedoval je profesor Tandarić. Na dnevnem redu je bila anketa o kmetijskih kreditih.

SPORTNE VESTI.

Beograd, 2. maja. Včeraj se je pred 8000 gledalcev odigrala nogometna tekma med Beogradskim športnim klubom in Jugoslavijo. Tekma se je končala v korist Beogradskega športnega kluba z rezultatom 2 : 1. Ta klub je s tem postal prvak podsaveza za t. l.

Zagreb, 2. maja. Včeraj je bila tu nogometna tekma, pri kateri je Hašk z 2 : 1 premagal Gradjanskega in s tem postal prvak Zagrebškega športnega podsaveza.

Izjava.

V št. 161 »Narodnega dnevnika« z dne 13. avgusta 1925 smo pod naslovom »O bivši prosvetni upravi v Ljubljani in Mariboru« objavili daljši članek, v katerem smo izrekli zoper takratnega prosvetnega šefa g. dr. Pavla Pestotnika v Ljubljani vrsto očitkov, češ, da je postopal nezakonito, nekorektno ali pristransko ali samolastno.

Avtor za svoj članek ni prevzel odgovornosti, vsled česar smo bili prisiljeni mi prevzeti odgovornost zanj.

Temeljem provedenega sodnega dokaznega postopanja izjavljamo, da so obtožbe očitki nevzdržni. Zato jih preklicujemo ter dajemo s tem g. dr. Pavlu Pestotniku polno zadoščenje.

Uredništvo »Narodnega Dnevnika«.

Dr. Franc Goršič:

O smernicah naše socialne politike

Poleg delovanja, ki se bavi s pravno zaščito državljanov, mora vsaka moderna država vršiti tudi nalogo, da ščiti in pospešuje duševno, telesno in gospodarsko blaginjo celokupnosti, zlasti pa siromašnih slojev, ki tvorijo veliko večino prebivalcev države. Uspehi te, v splošni kulturni politiki države važne panoge so zavisni predvsem od materialnih sredstev, ki jih za svojo takozvano socialno politiko žrtvuje država. Saj je res, da — kakor n. pr. pri nas na torišču mladinske zaščite — doseže često tudi zasebno socialno delovanje dokaj velike in hvalevredne uspehe, zlasti če privatni iniciativi na pomoč priskočijo država, oblastna samouprava in občine, vendar pa je gotovo, da se iniciativno smotreno izvajanje nekega načelnega načrta ne da drugače obaviti, nego da pristoji državi odločilno vplivanje in vodstvo vsaj pri najbolj važnih panogah. Zato je tudi v naši ustavi cel kompleks socialnopolitičnih nalog, ki si jih je država sama postavila, zlasti je vzprejeta med socialnimi in ekonomskimi nalogami zaščita mater in mladine, vojnih invalidov in delavcev ter zavarovanje delavcev.

Da more na tem polju uspešno delovati tudi oblastna samouprava, ako ima kaj sredstev za to stvar, nam je popolnoma razumljivo, ako uvažujemo, da že večje občine, seveda le v svojem okolišu in po meri svojih finančnih sredstev, lahko kaj izdatno podpirajo državno socialno politiko, samo ako jih je volja. Država si torej v svojih socialnih in ekonomskih odredbah ni stavila socialnopolitične samonaloge, kakršne sama do konca niti izvršiti ne bi mogla, nego ona uvideva potrebo, da si z oblastno samoupravo porazdeli to delovanje ob vzajemnem podpiranju. Državi in samoupravi, obema jima pristoji enako važna uloga v socialni politiki.

Vprašanje razmejičenja socialnopolitičnega področja po današnjem stanju organizacije v Sloveniji je prav tako aktualno, kakor še zmerom nejasno. Kot gotovo se sme označiti, da si bo država izključno pridržala stanovanjsko zaščito, ki je itak že v končni likvidaciji, dalje organizacijo nadzorništva dela in parnih kotlov, izseljeništva, pokojninskega zavarovanja zasebnih nameščencev in pokojninskega sklada, zadnjih dveh institucij pod okriljem Penzijskega zavoda za nameščence v Ljubljani. Glede delavskega zavarovanja bo treba razločevati položaj, ki se tiče zavarovanja za nezgode, onemoglost, starost in smrt, ker tu bo očuvana dosedanja organizacija pod okriljem Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, pa na drugi strani položaj, ki se tiče zavarovanja za bolezen, kajti tu je v teku korenita dekoncentracija okrožnih uradov kot nosilcev zavarovanja, samo da imajo le zadostno število članov, kakor jih ima n. pr. OUZD v Ljubljani. Pri tem je minister za socialno politiko pooblaščen, da izvede sporazumno s finančnim odborom narodne skupščine podrobno reorganizacijo zavarovanja s posebno uredbo, s katero sme prenarediti predpise zakona o zavarovanju delavcev, toda le »kolikor nasprotujejo odredbam čl. 283. fin. zakona za leto 1927-28.« Ta panoga bo torej pač težko prišla v področje oblastne samouprave.

Posebno poglavje je zaščita vojnih invalidov, ki je nesporna naloga države, tako, da — razen iz Slovenije — menda sploh niso bile nikake želje predložene, naj se i ta panoga posamoupravi po oblastih. Radi oneroznosti, prav tako pa radi solidne centralizirane organizacije te panoge bi se dala težko odobriti taka zanteva vsaj toliko, kolikor se tiče občne zaščite vojnih invalidov in pa Narodnega invalidskega fonda, čigar likvidacije na oblasti ne bodo nikdar pripustili. Diskutirati bi se pa dalo vprašanje, ali naj oblastna samouprava prevzame v lastnem okolišu se nahajajoče, večinoma malo ali celo nič produktivne vojnoinvalidske zavode, vprašanje, ki se bo dalo pritrdilno rešiti pač le tedaj, kadar bo država samoupravi brezplačno odstopila zavode in vrhu tega dosedanje budžete teh zavodov izpremenila v prav tolikšne subvencije.

Za oblastno samoupravo pridejo v poštev zaščita dece in mladine, in sicer i občna zaščita dece in mladine, ki bi se morala poživiti in reorganizirati, ker je radi ukinjenih kreditov shirala, i zaščita v dečjih zavodih, izmed katerih bi morala vsaj pasivne specialne zavode — gluhonemnico, vzgajališče za pokvarjene dečke in šolo za slepce — država izdatno podpirati.

Opozoriti je treba dalje na to, da toli potrebnega vzgajališča za pokvarjene deklice v Sloveniji sploh ni. Osnutje tega zavoda in pa zopetna ustanovitev prisilne delavnice, naj bi bila med najaktualnejšimi stvarmi, s katerimi se imata baviti oblastni samoupravi v Sloveniji.

Treba bo misliti tudi na to, da dobi Maribor svojo lastno gluhonemnico, ker je ljubljanski zavod za gluhonemce zelo obremenjen in za vso Slovenijo mnogo premajhen.

V delokrog oblastnih samouprav mora preiti tudi takozvana javna pomoč, za katero je država v zadnjem času ukinila prav vse kredite.

Podrobne predpise o organizaciji posredovanja dela in o dajanju neposredne podpore brezposelnim delavcem naj po novem finančnem zakonu predpiše s posebnim pravilnikom minister za socialno politiko z odobritvijo ministrskega sveta in sporazumno s finančnim odborom narodne skupščine. Ker pa je minister za socialno politiko, pooblaščen, da tako ustanovljenim napravam odstopi inventar in arhiv dosedanjih borz dela v istih krajih, menda ne bo zapreke proti temu, da prevzame ljubljanska oblastna samouprava državno borzo dela v Ljubljani, ki edina še obstoji, dočim so bile ostale borze dela že lani in pred leti ukinjene.

Prvomajske proslave v Sloveniji.

Prvi maj, dan delavskega praznika, podaja vedno točno sliko o položaju delavskega pokreta. Ne samo pri nas, tudi drugod. Če sklepamo po včerajšnjih proslavah v Sloveniji, moremo priti samo do enega sklepa: delavstvo je enotno, le njegovi voditelji so razcepljeni med seboj. Radi tega se je tudi zgodilo, da so se vršile v vsej Sloveniji prvomajske proslave enotno, z eno samo izjemo: v Ljubljani, to pa gotovo zato, ker je tu pač največ takozvanih delavskih voditeljev.

V Ljubljani so priredili oficielni socialisti svoj prvomajski shod v dvorani hotela Tivoli. Udeležba ni povsem zadovoljila pričakovanja prirediteljev. Glavni govornik Ošlak se je v svojem govoru mnogo bavil s svetovnim imperializmom, zlasti z dogodki na Kitajskem. Pozabil ni tudi apelirati na složnost delavskih množic. Za njim je govorila še Ajdiškova.

Neoficielni socialisti okrog »Enotnosti« so sklicali javen shod pred Delavskim domom. Ker velja ta skupina za komunistično in ker so bili shodi na prostem prepovedani, je zastražila prostor kakih 30 mož številna policijska četa, ki je preprečila vso prireditev. Ako bi ne bilo policijske prepovedi, bi shod uspel, ker je bilo zanimanje delavcev zanj precej veliko.

Tudi Bernotova skupina je priredila ločeno prvomajsko proslavo, ki pa je imela povsem privaten značaj.

Omeniti moramo še klavern fiasko samostojno demokratske gospode, ki je nameravala letos ujeti na svoj lim čim več delavcev. Sklicala je za prvi maj svoj shod v Mestni dom, kjer so se vsa leta vršili socialistični shodi. Toda delavstvo ni pozivu nasedlo. Vsega skupaj se je nabralo v Mestnem domu kakih šestdeset do sedemdeset oseb, večinoma nižjih uradnikov, ki so prišli tja takorekoč na komando svojih delodajalcev. Res je, mnogo ponižanj in razočaranj je že doživelo naše delavstvo, toda njemu na čast moramo priznati, da ni nikdar pripustilo, da bi sam. demokratska stranka veljala za njegovo predstavnico.

Drugod je delavstvo praznovalo prvi maj skupno. Shodi so se vršili skoro v vseh industrijski krajih, v Trbovljah, v Litiji, v Zagorju, na Jesenicah, v Mariboru, Celju, v Rušah, Štorah itd. V Guštanju se je delavstvu posrečilo formirati celo sprevod z zastavo. Vse te proslave so bile, z ozirom na nemoč delavskega pokreta pri nas, še dobro obiskane. Tudi krščanski socialisti so imeli ponekod dobro uspele prireditve, tako na primer v Trbovljah ni njihov shod prav nič zaostajal za socialističnim.

Poleg shodov so se vršile povsod tudi zabavne prireditve, kjer je marsikak delavec vtopil svojo nevoljo nad šibkostjo svojega razreda v čaši vina. Delavskemu pokretu želimo, da bi bil prihodnje leto prvi maj zanj radostnejši dan kakor pa letos.

Politične vesti.

= **Glavni odbor demokratske stranke za vlado Vukičevića.** V petek je bila seja glavnega odbora demokratske stranke, na kateri se je razpravljalo o razmerju demokratske stranke in Vukičevićeve vlade. Stališče vlade je pojasnil minister Marinković, ki je naglasil, da je sedanja vlada: vlada zakonitosti in reda. Davidović je priznal, da delo vlade opravičuje ta namen. Na predlog Davidovića je bil odklonjen predlog Veljkovića, da se otvori diskusija o volivnem mandatu vlade. Ves potek seje je pokazal veliko harmonijo med člani demokratske stranke. Komunike o seji se glasi: Na današnji seji glavnega odbora demokratske stranke je bila pojasnjena politična situacija in sicer v istem smislu, kakor se je to že zgodilo na seji demokratskega kluba. Nato se je največ govorilo o izboljšanju upravnih razmer, zlasti v občinah Bosne, Hercegovine in Vojvodine. Izrečena je bila želja, da se v tem oziru podvzamejo potrebni koraki. — Vesti o grozečem razkolu med demokrati so torej bile silno pretirane.

= **Program konference Male antante.** Konferenca Male antante ne bo odložena, temveč se prične dne 12. maja v Jachimovu. Program konference je: 12. maja pridejo jugoslovanski in rumunski delegati v Prago in se kmalu nato odpeljejo v Jachimov. 13. maja dopoldne je prvi sestanek ministrov Male antante. Popoldne je izlet v Karlove Vary in Marijanske Lazne. V soboto, 14. maja je druga in končna seja. Popoldne se vrnejo vsi delegati v Prago in ostanejo tam še v nedeljo. — Istočasno s konferenco Male antante se vrši tudi sestanek novinarjev Male antante.

= **Druga zbornica.** »Novosti« poročajo, da namerava Vukičevićeva vlada uvesti tudi drugo zbornico. V ta namen bi se izvedla potrebna revizija ustave. Namero Vukičevića je le pozdravljati.

= **Nova stranka.** Beograjske »Novosti« pišejo: »Najzanimivejša med kombinacijami, ki jih dela Beograd, je ona o novi politični stranki. Po tej kombinaciji bi imela današnja vlada, katere glavni nosilci so V. Marinković, Kumanudi in Šumenković, za nalogo, da pripravi pregrupiranje strank. »Vsi spoznavajo, da je potrebno, da se vsi pošteni ljudje iz vseh strank zbero okoli ene ideje, in ta je, da se reši država iz krize. Ljudje, ki so preveč strankarski, so dovedli državo do popolne propasti; zato pa morajo zmernejši ljudje storiti, kar je potrebno. Potrebno pa je, da najdemo izhod iz konflikta z Italijo, iz krize, v katero je zašel poljedelec, iz krize našega parlamentarizma, iz krize, v kateri se nahaja vsa država. Z Narodno skupščino je težko delati, ker ona ničesar pravočasno ne izvrši, tako da je moral pomagati finančni zakon s svojimi odredbami, — ki jih je treba sedaj izvesti. Veliko je število uradnikov, ki jih je treba izmenjati... Iti je treba preko gotovih formalnosti ter ustvariti močno stranko z določenim delovnim programom, kajti naša država ima dovolj političnih in strankarskih programov. Ta država potrebuje tri leta neprestanega dela: ceste, promet, trgovinske pogodbe, armada, gospodarska obnova, izenačenje davkov itd. itd.« — Tako približno se je baje izrazil o cilju nove stranke neki bivši narodni poslanec, ki je preko dvajset let najživahnejše sodeloval v politiki.

= **Francija postane tudi pomorska velesila.** Francoska vlada je začela izvajati nov mornariški program in bo Francija po njegovi izvršitvi tudi za Anglijo nevaren pomorski nasprotnik. Francoska vlada je nastopala pri tem silno spretno in razven poučenih krogov ni nihče izvedel o gradnji novih ladij. Celo parlament in senat sta bila s kršitvijo ustave potisnjena ob stran. Toda te kršitve ni zameril vladi niti parlament in niti senat. Ker Francija po Washingtonskem dogovoru ne sme graditi vilikih bojnih ladij, je francoska vlada spretno izrabila vojne izkušnje in posvetila vso pažnjo izgradnji manjših ladij. Tako si je zgradila Francija s primeroma majhnim denarjem silno močno brodovje. Oklopnic, križark in velikih bojnih ladij zgradi Francija za 175.000 ton, ladij za zrakoplove v višini 60.000 ton, lažje enote 390.000 ton in podmornice 96.000 ton. Ves načrt bo gotov leta 1943, prvi del pa že leta 1932 in bo po njem Francija v podmornicah in lahkih ladjah ena prvih pomorskih velesil na svetu.

= **Nova delavska stranka v Bolgariji.** — V drugi polovici aprila je bil v Sofiji ustanovni občni zbor nove neodvisne delavske stranke, ki se je odcepila od oficielne socialistične stranke (takozvanih širokih socialistov) in od komunistične. Nova stranka se imenuje Neodvisna delavska stranka. (Nezavisna raboničeska partija). Vstopila ne bo v nobeno internacionalo in skušala združiti vse bolgarske delavce. Med delavci je bila precej dobro sprejeta, ker so tako široki socialisti ko tudi komunisti v razsulu.

= **Boj za stavkovni zakon v Angliji.** Sedanja politična situacija v Angliji je v znamenju diskusije o zakonu glede strokovnih organizacij pri drugem čitanju, ki bo trajalo tri in pol dni prihodnjega tedna v Angleški zbornici. Konzervativci so zelo zadovoljni s tem, kako sta obe zbornici sprejeli zakonski načrt. Prejšnji teden so imeli konzervativni govorniki več kot 1000 zborovanj, na katerih so branili ta zakon. Dalje je bila organizirana cela vrsta zborovanj, na katerih so govorili o zakonskem načrtu člani vlade. Konzervativna kampanja bo trajala tako dolgo, dokler ne bo ta načrt uzakonjen. Razdeljenih je bilo troje milijonov letakov z vsebino načrta. Protiakcija delavske stranke se je pričela včeraj. Sklicanih je bilo preko 3000 manifestacijskih shodov ter veliko zborovanje v Hyde Parku. Liberalci bodo najbrže zahtevali poseben dodatek k zakonu, ki bi bil potem sprejemljiv za vsakega.

= **Ruska delegacija za svetovno gospodarsko konferenco.** Kakor poročajo iz Moskve, je sovjetska vlada že imenovala člane delegacije za mednarodno gospodarsko konferenco. Za predsednika delegacije je določen Osinski, za člane pa Sokolnikov, Činčuski in Lepse. Delegaciji je dodeljenicih pet strokovnjakov ter tajnik Stein. — Osinski je predsednik ruskega statističnega urada ter eden najpomembnejših sovjetskih gospodarskih politikov; Sokolnikov je bil preje komisar za finance; Činčuski pa je bil predsednik zadružne centrale ter je sedaj sovjetski trgovinski zastopnik v Londonu; Lepse je predsednik centralne komisije kovinarskih sindikatov, Stein pa zavzema v zunanjem komisariatu mesto ravnatelja ekspertov in komisij za zunanje zadeve v Srednji Evropi.

= **Rikov o delu sovjetske vlade.** Na zaključni seji kongresa SSSR je podal Rikov tudi nekak program dela sovjetske vlade. Dejal je, da obstoji še vedno neenakost med mestom in vasjo, tako v kulturnem ko v socialnem pogledu. Politika sovjetov gre za tem, da to neenakost odpravi. Industrializacija Rusije napreduje le počasi vsled neugodnega stanja železnic. Brezposelnost pa je samo začasna in njen glavni vzrok leži v zaostali provinci, kjer še ni kmetijstvo tako napredovalo, kakor bi bilo želeti. Kvalificiranih delavcev pa splošno primanjkuje. Umetno se ne da brezposelnosti odpraviti, temveč bo prenehala šele z par letih. Za kolonizacijo novih oblasti bo izdala vlada letos 30 milijonov rubljev. Nato je govoril Rikov o zunanji politiki in dejal, da so mogli biti vpostavljeni stiki s Švico šele sedaj, ko je ta obžalovala umor Vorovskega.

= **Težek Čangkajškov poraz.** Kakor poroča londonska »Morningpost«, je Nanking zopet padel v roke šantunškim četam, ki so prepodrle Čangkajškovo obrambo. Čangkajšek je pobegnil skozi toipinška vrata. »United Press« javlja iz Šangaja, da so severne čete prekoračile Jangtsekiang. V Jangtsekiangovi nižini se vrše vojaške priprave za končni boj med hankavskimi in Čangkajšekovimi četami.

Iz Churchillovih vojnih spominov

Orjaško skladišče.

Napredovanje Nemcev proti Chateau Thierry, ki je bil oddaljen od Pariza le 100 km me je privedel skoro pred ravnotako važen problem, s kakoršnim sem se srečal tekom bitke pri Lys. Bil sem poleg drugega odgovoren za vse dobave letal in letalskega materijala vseh vrst. Municijsko ministrstvo je bilo ogromno skladišče, kjer je ministrstvo letalstva naročalo vse, kar je potrebovalo. Tekom nezaslišane delavnosti sira Williama Weisa, poznejšega državnega tajnika, so se naročila ministrstva za zrakoplovbo množila. Ugotovili smo, da ima Francija velik plus produkcijskih sposobnosti. Zaraditega sem sporazumno z Loucherom poslal sira Arthura Duckhama, da bi se pogodil zaradi velikih naročil. Francoske tovarne, na katerih je slonel bistveni del našega programa, so bile razstresene večji del v okolici Pariza. Nevarnost, ki je grozila glavnemu mestu, je zahtevala načrt, kako bi premestili tovarne v slučaju potrebe na jug in zraven je bila potrebna zelo delikatna odločitev, kako in kdaj bi se ta premestitev izvedla. Če preselimo tovarne brez vzroka, prerušimo produkcijo, če pa bomo oklevali, se lahko zgodi, da ne bomo več mogli spraviti stroje na varno.

V teh dneh negotovosti je bil Pariz miren in skoro lep. Dalekosežni nemški topovi, ki so vsake pol ure pošiljali svoje šrapnele, so dobesedno pometli iz glavnega mesta vse, kar ni bilo zaposleno ali preveč revno. Mesto je bilo prazno in prijetno podnevi, dočim je bilo ponoči lahko opazovati prave tekme letal. Nad mestom je vladal duh Clemenceauov: »Zdaj se umikamo, toda nikdar ne bomo podlegli. Zmagali bomo!«

Ludendorff je zdaj tretjič navalil na zavezniško fronto. Vse trikrat niso dosegli Nemci željenega uspeha, njihove komunikacije so bile popolnoma nezadostne in splošna strategična situacija neugodna. Zdelo se je verjetno, da bodo Nemci poizkusili polastiti se ali pa vdreti v dele zavezniške fronte, ki so bili naprej potisnjeni med Montdidier in Chateau Thierry do Noyona. Clemenceau me je pooblastil in končno grozil, naj bi šel povsod, vse pregledal in naj bi referiral Lloydu Georgu, kaj nameravamo. Ker so dela medzavezniškega municijskega sveta dovoljevala, sem poseti armado generala Humberta in Debenya, ki ste pričakovali omenjeni nemški napad. Iz Pariza sem dospel na fronto v necelih treh urah. Nemškemu odprtemu bombardiranju ni bil dan noben cilj. Le linije posameznih gnezd strojnih pušk, skrbno skritih so bile v kontaktu s sovražnikom. Za to linijo je bil 3000 do 3000 yardov globok pas, ki so ga branile razmeroma majhne sile. Šele v oddaljenosti 7000 yardov od sovražnikovih baterij je bil pripravljen pravi odpor francoske pehote in artilerije. Kdor je videl vse utrdbe, množico topovskih baterij in strojnih pušk, s katerimi je bila obrambna linija v pravem pomenu besede nasajena, in kdor je vedel, da te linije sploh ni mogoče prej bombardirati, predno ni bila uničena ona sprednja linija strojnih pušk, o kateri sem zgoraj govoril, ta ne bi razumel, da eksistira na svetu vojska, ki bi bila v stanju ganiti celo to fronto.

Galantni Francozi.

Zvečer 8. junija sem šel skozi francosko linijo nasproti Compiegne. V zraku je drhtela predslutnja o bitki. Bilo je vse pripravljeno in vsi so bili na svojih prostorih. Dan je bil tih in sladkega poletnega večera ni vznemirja noben strel. Francoski vojaki, ki so pričakovali novi udarec usode, so bili mirni, galantni in navsezadnje morda celo veseli. Prihodnji večer je bilo celo ozemlje, kjer so me vodili, v nemških rokah in večina teh, s katerimi sem govoril 8. junija, je bila mrtva ali pa v nemškem ujetništvu.

Ti trije meseci neprestanega boja so bili priče globoke izpremembe v stategični bilanci. Glavne nemške sile so se precej zredčile. Dosedanji uspehi Nemcev so bili doseženi glavno s tem, da so imeli pripravljeno številčno premoč na nekaterih delih fronte pri štirih ali petih velikih napadih. Na ta način so presenečali zaveznike in dosegali uspehe pred 21. marcem. Zdaj se je pa situacija znatno izpremenila. Ludendorffove rezerve so se znatno zmanjšale, dočim so naše naraščale.

Začetna bilanca se je močno izpremenila. V bojih zadnjih petih tednov so Angleži ubili, ranili ali pa zajeli nad 400.000 Nemcev, dočim so bile angleške izgube po zaslugi vlade že več kot nadomeščene. Naša armada je bila koncem junij amočnejša, kakor pa pred 21. marcem. Francoske sile, s katerimi se je v početku razsipalo, ki se jih je pa pozneje ljubosumno štedilo, so več kot zadoščale za končni napor. In za Francozi so se vsak dan zbirale nove sile amerikanske. Samo angleško brodovje, vojaško in trgovsko, je preprekljalo v Francijo skoro en četrt milijona amerikanskih vojakov. Vse te resnice so upravičevale zaupanje v uspešni konec Kampanje tega leta, kakor tudi v odločilni trenutek tega velikega boja v bodočem letu.

(Dalje prih.)

Ljubljanska oblastna skupščina.

Dvanajsta seja.

V soboto ob pol desetih dopoldne se je pričela dvanajsta seja ljubljanske skupščine. S to sejo se je pomladansko zasedanje končalo. Predsednik je radi posvetovanja klubovih načelnikov, ki so sklenili, da se o poročilu odseka za javna dela vodi le splošna debata, pričel sejo šele ob 9.40. Uvodoma je predsednik prečital 16 novo došlih predlogov, ustanovitve oblastnega hipotekarnega zavoda, dalje prošnjo tukajšnje pravoslavne občine za brezplačno prepustitev zemljišča št. 211. k. o. kapucinsko predmestje. Tu namerava pravoslavna občina sezidati cerkev v bizantinskem slogu. Prošnja pravoslavne občine je bila odkazana finančnemu odseku. Po petnajstminutnem odmoru povzame besedo poslanec **Anton Skubic**, ki izvaja:

Oblastni odbor predlaga: Oblastna skupščina sklene: Oblastni odbor se pooblašča: 1. da ustanovi lasten hipotekaren zavod; 2. da v ta namen prevzame primeren že obstoječ denarni zavod in 3. da najame v ta namen potrebno posojilo — vse to pa po predhodnem pristanku finančnega odseka. Finančni odsek predlaga, da se sprejme predlog oblastnega odbora brez debate.

Predlog je soglasno nato sprejet.

Poročilo odseka za javna dela.

Poročevalec posl. **Tratnik**: Da so prometna sredstva in med njimi zlasti ceste v vsakem kraju velikega pomena in izredne važnosti, je samo po sebi umevno. Omrežje cest je podobno res telesu, v katerem se razširjajo krvne žile, kakor je to lepo rekel v svojem govoru dr. Adlešič. Ako so te krvne žile zdrave in ne nastopi kaka posebna bolezen, je tudi telo zdravo in krepko. Če je pa katera teh žil slaba in bolna, začne telo hirati in sčasoma utegne celo propasti.

Tako je tudi z gospodarstvom v raznih pokrajinah. Če so prometna sredstva v kakem kraju lepo urejena in v dobrem stanju, cvete v pokrajini tudi gospodarstvo. Če je pa kak kraj glede prometnih sredstev zanemarjen, bomo tudi zaman iskali gospodarskega napredka.

Prometna sredstva pa niso velike važnosti samo v gospodarskem oziru, ampak tudi v kulturnem oziru. Ako potujemo po kakem kraju, si napravimo sliko o kulturnem stanju prebivalstva predvsem po tem, kakšna so prometna sredstva. Če najdemo v kakem kraju lepo urejene ceste, sklepamo, da je ljudstvo tiste pokrajine kulturno na višini. Enako pa sklepa na kulturno stanje kakega kraja tudi tujec. Če pride tujec v kak kraj, pa vidi ceste v dobrem stanju, sklepa, da prebiva tam pošteno, dobro in kulturno visokostoječe ljudstvo.

Kar pa velja o cestah, velja tudi o vseh drugih zgradbah: o elektrifikaciji pokrajine, o regulaciji rek, o zgradbi hudournikov in tudi o visokih stavbah.

Da v naši oblasti, gospodje, v tem oziru vse v redu, nam kažejo premnogoštevilni predlogi, katere smo predložili v skupščini in jih odkazali oblastnemu odboru. Odseku za javna dela seveda ni bilo mogoče končnoveljavno in meritorno razpravljati o vseh teh predlogih; vendar smo pa vsak predlog pregledali, ga premotrili, uvaževali in ga potem predložili oblastnemu odboru v študij in v morebitno uresničenje za slučaj, da bo do pač dana potrebna sredstva v ta namen. Mislim, da bomo najnujnejše stvari mogli kriti z letošnjim proračunom.

Odseku za javna dela je bilo predloženih 211 predlogov in sicer 60 radi zgraditve cest, 26 radi zgraditve mostov in brodov, 31 radi zgraditve vodovodov in kapnic, 4 radi elektrifikacije, 3 radi zgradbe železnic, 27 radi prevzema občinskih in deželnih cest v deželne, odnosno državne ceste, 25 radi regulacije rek, potokov in hudournikov, 2 radi zgraditve novih zgradb, 18 radi različnih podpor k zgradbi novih cest in mostov in 15 predlogov splošnogospodarske vsebine.

Poslanec Tratnik prečita vse odseku odkazane predloge, ki pridejo pri razpravi na vrsto in ki se nanašajo večinoma na cestne zgradbe, mostove, vodovode itd. Govornik predlaga sprejetev sledeče resolucije:

1. Oblastnemu odboru se naroča, da se pred določitvijo kateri predlogi bodo prišli pri investicijskem posojilu v poštev, skliče odsek za javna dela in skupno z njim stvar uredi.

2. Oblastnemu odboru se naroča, da čimpreje izposluje od kr. vlade prevzem gradbenega urada, ki naj se izpopolni. Oblastni gradbeni urad naj takoj upostavi poseben oddelek za trasiranje ceste, predvsem pa za izdelavo detajlnih načrtov za najnujnejše preložitve ceste in izvršitev najnujnejših zgradb, cest in mostov, za katere so načrti in proračuni že izgotovljeni. Vzporedno s temi deli, pa naj bi se izdelovali tudi novi načrti cest, mostov in zgradb, ki se bodo gradile na podlagi tozadevnega investicijskega načrta.

Visoki zbornici predlagam, da tudi te resolucije sprejme.

Poslanec **Josip Erjavec** izvaja: Nebroj, takorekoč poplava predlogov kaže, da je eden najvažnejših resorov odsek za javna dela, ker ti predlogi dokazujejo, da naše ljudstvo, zlasti po deželi, lahko rečem, da tudi meščani želijo samo dobrih prometnih sredstev, dobrih prometnih žil.

Že pred vojsko so se naše ceste precej zanemarile in danes stojimo na stališču, da moramo kolikor mogoče spraviti naše ceste v prvotno stanje. Gospod predgovornik je povedal popolnoma prav, ko je rekel, da mora naše prvo delo iti za tem, da spravimo naše ceste v dober stan, da jih spravimo v tak stan, kakor so bile pred vojsko. Najprej moramo torej gledati, da spravimo sedanje zanemarjene ceste vsaj približno v predvojno stanje, vprašanje novih cestnih zgradb pride pa šele v drugi vrsti v poštev.

Glede teh nebroj predlogov se mi zdi potrebno, da se enakomerno in pravično razdele po vsej deželi, ker vse to, kar je bilo doslej predlagano, je popolnoma nemogoče izvršiti v dveh, treh ali petih letih, temveč bi bilo za to delo potrebno najmanj deset let. Mislim, da je potrebno, da se na vsej črti zedinimo in da od investicijskega posojila damo vsakemu okraju samo to, kar je najnujnejše potrebno. Kajti, ako bo vsak okraj zgradil vse svoje ceste, je popolnoma izključeno, da bi imeli dovolj finančnih virov.

Treba je, da si napravimo v okviru finančnih virov, ki jih bomo dobili, natančen načrt, kako bi se dale v posameznih okrajih dovršiti najnujnejše zgradbe.

V tem oziru se je treba v prvi vrsti ozirati na najbolj zapuščene kraje, t. j. na tiste kraje, ki so trpeli vsled lanske in predlanske povodnji. Tu pride v poštev v prvi vrsti naša Gorenjska. Seveda pa pri tem ne smemo pozabiti tudi drugih okrajev.

Pri tej priliki naj omenim, da je zlasti za kočevski okraj treba nekaj storiti. Ko sem pred nedavno časa potoval po kočevskem okraju, sem videl, da so ceste tam jako zanemarjene. Ljudstvo v teh krajih je večinoma siromašno, vidijo se samo koče in le malo boljših hiš in poslopij. Na vsak način je potrebno, da zgradimo za kočevski okraj vsaj eno primerno cesto.

Poleg socialnega čustva nas mora voditi pri tem tudi nacionalni moment. Če dokažemo našim nemškim sodržavljanom, da smo jim enako pravični, bo to ugodno tudi za naše brate na Koroškem in v Italiji ter drugod, ker bodo morali tudi drugorodci dati enake pravice našim slovenskim rojakom, ki ječe danes pod tujim jarmom. (Živahno pritrjevanje in ploskanje.) — Poslanec dr. Albert Kramer: »Žalibog ne bo to nič pomagalo.

K besedi se je priglasilo več poslancev, ki pa so se večinoma odpovedali besedi.

Poslanec

dr. Jure Adlešič

izvaja:

Že v svojem poročilu pri proračunski debati sem navajal, da bo naš prvi program restavracija, to je, da se imajo popraviti sprva vse naše ceste in naše zgradbe in da jih bo treba spraviti v porabno stanje, da je treba skrbeti za dovršitev del, katera so že započeta, da ne bomo trpeli večje škode, ako se z dovršitvijo odneha. Veseli me, da se gospod inženir Župančič popolnoma s tem strinja

Ravno tako bo potrebno, da napravi gradbeni odbor program za svoje investicije, katere hoče izpeljati in program, kako bo določeni denar porabil. Imamo enoglasen sklep gradbenega odseka, da naj se takoj skliče odsek, ki bo predelal dotični program, ki naj bi se začel realizirati.

Teh predlogov, ki se tičejo cest in mostov in drugih naprav, je bilo toliko vloženih, da je bil popolnoma pravilen izraz, da je poročilo odseka za javna dela program za desetletja. Kakor so bili storjeni enoglasno vsi sklepi pri poročilu odseka za javna dela, tako Vas prosim, da tudi soglasno vsi podpiramo oblastni odbor pri njegovem težkem delu, pri izvrševanju tega ogromno nakopičenega materijala. Prosim Vas, da nam ne boste morda predbacivali neizvršitve tega dela v kratkem času, ker bo to tehnično popolnoma nemogoče. Prosim Vas pa iskrenega sodelovanja, da poiščemo skupno denarnih sredstev in da vsak po svojih močeh podpiramo oblastni odbor pri izvršitvi tega ogromnega dela.

Zato lahko vsi glasujemo za resolucije, ki jih je sestavil gradbeni odsek in upam, da bomo dali s soglasnim glasovanjem enotnega izraza našemu mišljenju.

Proti koncu seje se oglasi k besedi še več poslancev, med njimi tudi poslanca dr. Brecelj in prof. Mazovec, ki grajata način poročanja sam. dem. časopisja o oblastni skupščini, zlasti glede sklepov oblastne skupščine radi razpisa volitev v ljubljanski občinski svet. Nastane znaten hrup ter več incidentov. Mislimo, da je bolje, da podrobno poročilo o tem opustimo, ker nimajo itak nobenih stvarnih rezultatov.

Sobotna seja se je zaključila ob 13. uri. Prihodnjo sejo bo sklical predsednik pismenim potom.

SUHI BAJER.

Poteka trinajsto leto od hipa, ko je bilo pahnjenih v strašno klavnico svetovne morije na milijone ljudi za to, da so zadovoljili krviželjnosti onih, ki so hoteli na truplih in kosteh milijonov padlih utrjevati narušene temelje svojih trhlih prestolov in s silo obdržati i nadalje v suženjskih vezeh narode k Svobodi in Ujedinjenju stremeče. Žrtve tega klanja narodov so bile milijonske in med njimi v največji meri slovanske, ki so utrle pot s potoki prelite krvi k Svobodi dotlej zasužnjenih slovanskih narodov.

Hvaležnost, ki smo jo dolžni padlim borcem za Osvobojenje zahteva vidnega znaka, ki bo pričal poznim rodovom, da smo mi, ki smo prvi jeli uživati sadove te borbe pojmili globočino in veličino doprinešenih žrtev. Posebno hvaležnost pa še dolgujemo onim brezštevilnim in brezimenim tihim junakom, ki so ponosno dvignjenih čel in s pogledi polnimi preziranja Smrti hiteli zavestno pod svinčenke črnožoltih cesarskih pandurjev in ki so za ceno svojih življenj dokazali, da so bili v našem narodu tudi v urah obupa in najtežjih preizkušenj možje, ki so slepo verovali v izvršenje velike Pravice ponižanih in razžaljenih.

Zato si je podpisani odbor nadel nalogo postaviti tem našim herojem - mučenikom dostojen spomenik na mestu, kjer so s svojo krvjo potrjevali veliko vero in upanje, da bo za ceno njihovih žrtev morala prej ali slej razpasti i krvosledna habsburška hidra. Da pa bo zamogel to zamisel primerno izvršiti, se obrača s tem na vso jugoslovensko javnost globoko uverjen, za prežeta patriotizma in ljubezni do najboljših svojih padlih sinov zbrati toliko materielnih in finančnih sredstev, da bo omogočena postavitev spomenika

žrtvam na suhem bajerju,

ki bodi skromen izraz zahvalnosti naroda, kojega Svoboda je vznikla iz prelite krvi onih, ki so hoteli nepokolebljivo proti velikemu cilju v času, ko je ležalo nad našo zemljo malodušje, samoponižanje, robstvo in klečeplastvo.

Jugosloveni! Pokažimo svetu, da smo bili vredni predragocenih žrtev, padlih za naše Osvobojenje in postavimo na Kalvariji naših najboljših spomenik, ki bo viden dokument pietete in večnega spomina za one, ki so imirali za to, da bo nam in naši deci dobro v oni Jugoslaviji, katero so le ti gledali v viziji smrtne ure.

Pred kratkim se je konstituiral odbor društva za postavitev pomenika žrtvam, ustreljenim na Suhem bajerju. Izvoljeni so bili za predsednika g. Drago Kalin, g. Murovec Fran, tajnik; g. prof. F. Sič, blagajnik; v odbor pa sledeči gospodje: g. Janko Berle, župnik; g. Peter Šterk, tajnik; ga. Maša Gromova in zastopnik mestne občine ljubljanske.

dbor ima nalogo skrbeti za ohranitev grobov, postavitev spomenika ter ustanoviti fond za podporo sirotam umrčenih ter političnih preganjancev.

V kratkem prične društvo z akcijo nabiranja. Naj ne bo Slovenca, ki bi odrekel podporo. Dobrodošel bo vsak dinar.

Prosveta.

»STRANI PREGLED«.

Za veliko noč je izšla v Beogradu prva številka nove slovstvene revije, »Stranega Pregleda«, pod uredništvom slovstevnika Miloša Trivunca in univ. prof. Miodraga Ibrovca. Ta revija hoče prinašati »oglede o stranim piscima i književnim strujama, manje, zaokrožene odlomke iz stranih dela u prevodu, studije iz uporedne književnosti, u prvom redu o stranim uticajima na jugoslovensku literaturu i odjecima i uticajima naše književnosti na strani, razprave iz oblasti stranih jezika i metodike njihove nastave, prikaze prevoda naših dela na strane jezike« itd. Pestra in bogata vsebina prve številke obeta, da bo ta revija zavzemala eno prvih mest med našimi slovstvenimi obzorniki. — Omenim le nekatere razprave: Sporna mesta u prevodima (Bogdan Popović), Thomas Mann i Začarani Breg (Anica Savić-Rebac), O savremenoj civilizaciji (Rabindranat Tagor), Aus der neuern serbischen Lyrik (nemški prevodi Milana Savića). Nas Slovence bo najbolj zanimal (prvič priobčen) »Message à l'université de Ljubljana« od lani umrlega znamenitega francoskega romanopisca Mauricea Barresa. Prof. Miodrag Ibrovac nam v članku o Barresu pravi o tem pozdravu naši univerzi sledeče:

»Septembra 1921, po jednome od svojih ličnih sekretara, koji je bio preduzeo da obiće našu zemlju, i koji je imao da govori i u Ljubljani, Barres je uputio rektoru, profesorima i studentima ljubljanskog univerziteta jedan »Message«, koji nam je, posle gubitka Koruške, bio nov dokaz francoskih simpatija.

Podsetivši na tradicije iz doba Marmonta i Charlesa Nodiera, koji je pre više od sto godina u Ljubljani uređivao »Ilirski Telegraf«, i odavši poštovanje onima, koji su svojom junačkom smrću iskupili nezavisnost Jugoslavije«, Barres ukazuje na važnu ulogu predstraže, koju imaju naša slovenačka braća na obalama Drave, gde se sudaraju ne samo dve etničke i ekonomske težnje, nego dva razna shvatanja sveta. Desilo se međutim, da oni, kojima se Maurice Barres ovako laskavo obratio, nisu prihvatili njegovu prijateljsku ruku. Ne puštajući se u traženje pobuda takvom neobjašnjivom činu, ne mogu pređustati fakat, da veliki Francuz nije dobio nikakav odgovor na svoj pozdrav...« Uredništvo javlja, da izide med drugim v prihodnji številki tudi članek o angleških prevodih iz slovenske književnosti. »Strani Pregled« izide to šolsko leto dvakrat, te obe številki staneta 30 Din. Naroča se pri g. univ. prof. Miodragu Ibrovcu, Bitoljska 81, Beograd.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

2. maja ponedeljek »Vojiček«. Red E.
3. maja torek zaprto.
4. maja sreda »Lumpacij vagabund. Red A.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

2. maja ponedeljek zaprto.
3. maja torek »Madame Butterfly«. Red B.
4. maja sreda »Eros in Psyche«. Red E.

D. M.:

SEPTEMBERSKI DOGODKI LETA 1908 in IVAN CANKAR.

Starejši slovenski generaciji so že v živem spominu takozvani septembrski dogodki iz l. 1908, ko sta zadeti od krogel avstrijske vojske, obležali na ljubljanskem tlaku dve popolnoma nedolžni žrtvi, do 20 oseb je pa bilo več ali manj težko ranjenih. Ljubljanske demonstracije so bile odgovor na napad nemških nacionalcev, ki so v nedeljo, dne 13. septembra 1908 pod vodstvom sedaj že pokojnega urednika renegatskega »Štajerca« Karla Linharta navalili na skupščinarje Ciril Metodove družbe, jih dejansko insultirali, zasramovali, nanje pljuvali in jih obmetavali z gnilimi jajci.

Vest o napadu na slovenske skupščinarje je še isti večer, dasi še ne popolnoma zanesljivo, povzročila zlasti v Ljubljani dokaj razburjenja. Ko pa so naslednji dan prinesli vsi ljubljanski dnevniki o ptujskih dogodkih avtentična poročila, je prvotna, bolj iz instinktivnosti porojena razburjenost narastla tem bolj, ker so ta poročila vedela povedati, da se nahujskani mob ni sramoval položiti svoje roke tudi na slovensko ženo.

Kaj je razumljivejše, da je ptujski napad na slovenske ljudi razpalil predvsem slovensko mladino, ki je iskala in tudi našla prilike, da da svojemu žaljenemu narodnemu ponosu vidnega izraza. Začelo je vreti in kipeti, nemir se je polotil tudi starejših in prevdarnejših, ozračje je postalo, kakor da se je napolnilo z eksplozivnimi snovmi; trebalo je le neznatne iskrice, da je došlo do eksplozije.

Politično obzorje je bilo vsled dogodkov na Balkanu že itak krvavo ožarjeno, dogodki kakor ptujski in vse, kar jim je sledilo, pa je učinkovalo liki nafta v ognju; saj smo Slovenci takorekoč predstraža slovanskega Balkana. Če so starejši samo stiskali pesti, se je mladina dejansko zganila. V četrtek, 17. septembra so se začuli prvi klici zoper nemško nasilje po ljubljanskih ulicah.

Protestni shod naslednji dan, v petek zvečer je bil obiskan kakor prej še nobeno politično zborovanje v Ljubljani. V dvorani silovita gnječa na trgu pred Mestnim domom glava pri glavi, da je trebalo govoriti tudi množicam na prostem. Mirno in prevdarno, kakor da že vidi v duhu uresničenje svojih besed, je pokojni dr. **Oražen**, kritikujoč mačehovsko postopanje avstrijskih oblastnikov s slovanskimi narodi v državi zaklical: »Zahtevamo, da je Avstrija nam Slovencem pravična — ali je pa ne bo...!«

In zaorilo je iz dvorane preko trga v nočni mrak, morje glav se je zazibalo in izlilo v ogromen val, na čelu študentje. »Pred vlado!« je zadonelo iz tisočerih grl. Srd užaljene duše slovenske mladine se je razlil enako žareči lavi, z nebrzdano silo je potegnil za seboj vse, le malokateri jej je mogel odoleti. »Pred vlado! Pred vlado!« Začeli so se zgodovinski septembrski dnevi.

*

»Kako stoji stvar, gospod komisar? Koliko je aretiranih in zakaj?« sem vprašal proti polnoči v družbi prijatelja pred magistratom stoječega mestnega komisarja g. Robida.

»E, do sedaj še nič hudega, ker smo jih pri enih vratih spustili notri, pri drugih pa ven. Večinoma dijaki, saj veste, mlada kri mora dobiti duška. Če bi to bilo v Gradcu ali Trstu zoper Slovence, bi ne bilo nič, tako pa... Ampak,« je nadaljeval stari mož po kratkem premolku, »nič dobrega pa za one, ki bodo odslej prijeti...«

— »Zakaj?«

»Povem vam, toda vas prosim, da obdržite stvar za enkrat za sebe: Schwarz je bil pravkar ukazal, da aretovancev ne smejo več izročati nam, marveč v zapore deželnega sodišča. Župan nima več besede nad policijo, vse ima orožništvo; poveljstvo je izročeno nekemu nemškemu uradniku pri deželni vladi. Še enkrat prosim: molčite!«

»Brez skrbi!« sem zagotovil komisarja, se mu zahvalil in odšel s prijateljem, da se razgledava po mestu.

V noči od petka na soboto je bilo na odredbo deželnega predsednika barona Schwarza skoncentrirano v Ljubljani vse orožništvo bližnje in daljne okolice; tudi v soboto so z vsakim vlakom prihajali novi oddelki. V soboto je bila celotna garnizija v ostri pripravljenosti, čez dan, posebno pa zvečer in ponoči so vse dohode k palači deželne vlade na Bleiweisovi cesti, h Kazini, Kranjski hranilnici in drugim znanim nemškim objektom zasedli močni vojaški kordoni v polni opremi, da je mesto izgledalo kakor v obsedenem stanju.

Neutemeljeno stroge, deloma očitno provokatorne odredbe deželnega predsednika naravno niso mogle zgrešiti svojega cilja: Že itak do skrajnosti razpaljene strasti še bolj razvneti. In prišlo je, da so se demonstracije ponavljale vse do nedelje zvečer, ko se je kmalu po 9. uri raznesel glas: Pred Škofijo je vojaštvo streljalo — več mrtvih, mnogo ranjenih! Nad Ljubljano se je zgrnila pogrebna tihota.

*

Ogenj je bil zapovedal poročnik tedaj v Ljubljani štacioniranega graškega 27. pehotnega polka Richard Mayer. In tako se je zgodilo, da sta padla popolnoma nedolžna, čisto slučajno v gručo neoboroženih manifestantov zašla Adamič in Lunder; slednji je umrl v naročju svoje neveste, s katero se je bil vračal s slavnosti štiridesetletnice organizacije tiskarjev v Narodnem domu. Pogreba, ki bi se ga udeležile tolike množice, brez ozira na politično mišljenje in socialni položaj, Ljubljana ne prej ne slej ni videla. Osobito je imponirala kompaktna udeležba organiziranega socialno demokratičnega delavstva iz bližnje in daljne okolice z rdečimi venci in kokardami.

*

V pondeljek, 21. septembra proti polnoči sedim v kavarni Union in pišem. Kakoršna je bila popolnoma prazna, nenadoma vstopi skozi vrata v Frančiškanski ulici Ivan Cankar.

»Pozdravljen! Od kod tako pozno?«

»Na zdravje! Z Rožnika, pravzaprav od Čada. Kaj je novega? Se je Etbin že vrnil?«

— »Še ne; sicer pa, ali še ne veš, da je zaprt?«

????

— »Brez šale — aretiran je bil v hipu, ko je hotel preiti z Reke na Sušak. Prav na mostu. Aretirati ga je dal sam sušaški okrajni glavar; zakaj, se pa še ne ve.«

Etbin Kristan je bil namreč takrat dalje časa v Dalmaciji na agitacijskem potovanju. Vračajoč se, je hotel obiskati tudi sušaške sodruge, tu pa ga je dal okrajni glavar prijeti in odvesti v zapor. Pozneje se je zvedelo, da ga je dal aretirati iz strahu pred njegovo prepričevalno besedo; tudi se je Kristan svoje dni aktivno udeleževal borbe zoper prosluli

Dnevne vesti.

BIZANTOLOGI.

Bizantologi, znanstveniki iz vsega sveta, so povečini iz naše države že odpotovali, vendar pa še vedno čitajo vesti o tem, kako lepo so bili sprejeti. Mi smo o tem že nedavno priobčili en primer, danes pa naj navedemo še enega.

V Prištini je bil prirejen na čast bizantologom svečan banket. Ko so prinesli natakarji vino na mizo, je šel eden od njih od mize do mize ter sporočil gostom:

»Gospoda, kdor bo pil več vina, kot je določeno, ga bo plačal sam.«

»Quê c'que ça?« je vprašal neki Francoz.

»Nič,« mu je odgovoril neki gost iz Bolgarske. »On pravi, da ne sme nikdo izpiti več kot en kozarec vina.«

— **Naš članek »Depolitizacija uradništva«** je priobčil »Naš Glas«, glasilo državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani v celoti na uvodnem mestu.

— **Maksimiranje stanarine.** Kot poročajo, je ministrstvo za socijalno politiko usvojilo v principu maksimiranje stanarine. Zaščiteni stanovanjski najemniki plačajo tudi do dne 1. novembra 1927 šestkratno osnovno ceno stanarine izza leta 1924 v dinarjih. Na primer: Kdor je plačal l. 1914 za stanovanje 60 kron, plača do 1. novembra 1927 šestkrat toliko v dinarjih, to je 360.

— **Takse za privatne izpite.** Prosvetno ministrstvo je določilo za privatne zrelostne izpite takso 1470 Din, in sicer: za štiri pismene izpite po 100 Din, za šest ustmenih izpitov po 60 Din; predsedniku in podpredsedniku za vse ustmene izpite po 100 Din, za predhodno sejo zastopniku ministrstva 50 Din, 6 ur po 50 Din, ravnatelju 50 Din, zastopniku ministrstva (meseca junija) 60 Din.

— **Kongres geografov končan.** Kongres geografov v Beogradu je končan. Profesor na ženski gimnaziji v Beogradu Vojislav Mladenović je predlagal, da naj se vrši pouk geografijje odslej po strokovnih učiteljih. Profesor višje pedagoške šole Milan Cvetić je govoril o geografičnem razmerju Beograda od začetka 19. stoletja.

— **Za zastopnike prosvetnega ministra pri maturi na srednjih šolah** so določeni: g. Josip Wester na državni gimnaziji v Kočevju, vpokojeni vseučiliški profesor dr. Avgust Musič na državni gimnaziji v Novem mestu, vseučiliške profesor v Ljubljani dr. Nikola Radojčič na državni gimnaziji v Celju, vseučiliški profesor v Ljubljani dr. Fran Kidrič na mestni ženski gimnaziji v Ljubljani, gimnazijski ravnatelj Fran Novak na Škofovih zavodih v Št. Vidu, prosvetni inspektor v Ljubljani dr. Cepuder na privatni frančiškanski gimnaziji v Kamniku.

— **Podporno društvo železniških uslužbencev v Ljubljani.** Radi rednega dotoka članskih prispevkov je društvo zaprosilo ljubljansko železniško direkcijo za odtegovanje članarine aktivnim članom potom platnih spiskov. V smislu zakona je društvo, oziroma vsak posamezni član zavezan, da podpiše (če hoče, da se mu uradno odteguje) lastnoročno na edinico poslano izjavo natančno in čitljivo, ter pristavi obenem svoj službeni značaj. Razvidno naj bi bilo, jeli član nastavljen ali nenastavljen. Novo pristopivši člani zpolni izjavo hkrati, ko izpolni pristopnico. Dne 17. januarja t. l. je društvo razposlalo vsem edinicam izjave v podpis, od katerih pogrešamo še nekatere. Težnje, ki so nastale v društvu radi uradnega odtegovanja izvirajo iz tega, ker mora društvo predložiti oziroma zaračunati direkciji in posameznim edinicam ločeno za nastavljence in nenastavljeno osobje. Tem potom vljudno prosimo z ozirom na dobrodelni namen društvo vse gg. načelnike, blagajnike in zaupnike, da nam gredo v vsakem slučaju na roko in nam javijo točno vse spremembe članstva. Končno si dovoljujemo še resno pripomniti, da so zaostanki na članarini pri nekaterih članih po večmesečni, kar povzroča društvu nešteto reklamacij in poštnih stroškov. Prosimo, da vsak posamezni član služi društvu in javi vse svoje spremembe, osobito novo stanovanje, da s tem omogoči stalen stik med društvom in članom.

— **Javnosti v vednost in pojasnilo!** V Ljubljani imamo dvoje društev, ki delujeta v blaginjo slepcev. Starejše »Podporno društvo slepih« ima namen zbirati prispevke, s katerimi podpira svoje revne slepe člane, društvo »Kuratorij slepcev« pa si je nadelo nalogo zbirati sklad za zgradbo Doma slepih v Sloveniji. Obe družtvi pa imata namen povzdigovati duševno in telesno blaginjo slepih, poviševati njihovo zmožnost do dela in oskrbe za slepe, vzbujati zanimanje za slepe in podpirati njihove težnje po izobrazbi. Zato bodeta delali ob prireditvi »Dnevi slepih« dne 7. in 8. maja obe društvi skupaj v prid skladu za zgradbo »Doma slepih« v Sloveniji. — Podporno društvo slepih v Ljubljani.

— **Velika slavnost v Petrovčah.** Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne priredi proslavo odkritja spominske plošče vsem padlim vojakom lavatinske škofije na dan Vnebovhoda dne 26. maja 1927 z velikim sporedom. Popoldne ob 3. uri se bode igrala velika bojna igra na prostem »Kalvarija«, I. dejanje na dan mobilizacije 1914, II. dejanje pri kadru, III. dejanje na gališki fronti, IV. Dejanje na fronti na Doberdobu, V. dejanje pa v fašistovskem robstvu. Vabijo se vsi bivši vojaki cele lavatinske škofije, vsa društva brez razlike strank, vse organizacije cele lavantinske škofije. Vsak, kdor hoče posetiti Petrovče, vsak ima polovično vožnje ter zahtevajte pri vaših župnih uradih legitimacije. Vsi župni in občinski uradi se prosijo, da našo idejo podpirajo ter udeležencem gredo na roko. Torej dne 26. maja vsi v Petrovče iz cele lavatinske škofije. Vsporedi so nabiti na vseh postajah mariborske oblasti. — Zveza slovenskih vojakov, Ljubljana.

— **Dijaške ekskurzije.** Oddelek za srednješolski pouk v prosvetnem ministrstvu je izdelal razporedbo kredita, odrejenega za subvencije za dijaške ekskurzije. Podpore dobe skoraj vse šole, ki so te prijavile. Podpora znaša dva do tri tisoč dinarjev, v nekaterih slučajih pa tudi manj.

— **Radiopostaje v pomorskem zrakoplovstvu.** V ministrstvu vojske in mornarice je odobren kredit za uvedbo radio-postaj v našem vojnem pomorskem zrakoplavstvu.

— **Subvencije kopališčem.** Ministrstvo za narodno zdravje bo razdelilo v kratkem pasivnem kopališču, ki se vzdržujejo iz lastnih sredstev, subvencije. V to svrho je dovolen kredit 2,000 dinarjev.

— **Mednarodna konferenca »alkoholikov«.** Dne 4. maja se vrši v Rimu mednarodna konferenca nasprotnikov prohibicije. Po zaključku konference se podajo delegati v Castelli Romaui, kjer se prideluje žlahtna vinska kapljica.

— **Iz državne službe.** Bivši šef računovodstva pri direkciji šum v Ljubljani Ivan Srebrnič je imenovan za višjega računskega svetnika - blagajnika v 1. skupini II. kategorije pri isti direkciji. Trajno sta upokojena: Anton Mrak, višji referent pri direkciji šum v Ljubljani ter Josip Blažević, kmetijski referent pri okrajnem glavarstvu (desni breg) v Mariboru.

— **Izpiti za diplomatsko službo.** Te dni se vrše v zunanjem ministrstvu izpiti pripravnikov, ki so si pridobili z dveletno prakso pravico za pripust k izpitu. Izpraševalna komisija je sestavljena iz univerzitetnih profesorjev in višjih uradnikov ministrstva.

— **Izbruh ognjenika na otoku Réunion.** Agentura »Havas« poroča, da so bili na otoku Réunion te dni dolgotrajni nalivi, ki so povzročili mnogo škode. Dve osebi sta mrtvi. Razven tega poroča »Havas«, da so čutili tam ljudje več potresih sunkov, ki jim je sledil izbruh ognjenika.

Dobro vpeljani potnik

išče za Vojvodino še nekaj prvovrstnih zastopstev v špecariji in v barvni stroki. Prvovrstne reference na razpolago.

Ponudbe se prosijo na upravo lista pod: Zastopstva.

— **Zavarujte se proti požaru.** K Ljubljanskemu oblastnemu odboru Rdečega križa prihajajo v zadnjem času številne prošnje raznih pogorelcev za podpore. Vse prošnje se pa seveda rešujejo negativno pred vsem radi tega, ker organizacija Rdečega križa ni poklicana dajati podpore pogorelcem in ker v to svrho tudi nima na razpolago nikakih sredstev. Podpore Rdečega križa so deležni le oni, ki so vsled neodvratljivih elementarnih katastrof ali pa epidemičnih bolezni trpeli škodo. Škoda nastala vsled požara pa nikakor ni neodvratljiva, ker vsakdo lahko svoje imetje zavaruje proti požaru. Zavarovalne pristojbine so primeroma tako neznatne, da je zadevno vsak izgovor odveč. Zavarujte tedaj pravočasno svoje imetje. Od organizacije Rdečega križa pa naj pogorelci ne pričakujejo nikake podpore. — Oblastni odbor Rdečega križa v Ljubljani.

— **Amnestija obsojenih novinarjev.** Kot poročajo, se pripravlja amnestija novinarjev, ki so bili obsojeni zaradi političnih deliktov, zagrešenih potom tiska kakor tudi onih, ki so bili obsojeni radi tiskovnih pregreškov.

— **Razpisana službena mesta.** Odda se mesto pisarniškega uradnika pri okrajnem sodišču v Slovenski Bistrici ter enaki mesti pri okrajnem sodišču v Murski Soboti in pri okrajnem sodišču v Ribnici na Dolenjskem. Pri tej priliki se odda tudi vsako drugo mesto pisarniškega uradnika, ki bi se izpraznilo rekom teh razpisov.

— **1,000.000 ljudi brez državljanstva na Rumunskem.** Iz Bukarešte poročajo: Po predhodnih ugotovitvah podatkov ljudskega štetja, ki se je vršilo te dni v Rumuniji, se nahaja v Rumuniji okoli 1,000.000 oseb, ki nimajo nobenega državljanstva. Vlada je sklenila, da izvrši revizijo tujcev. Nezaželjeni tujci bodo izgnani.

— **Gibanje prebivalstva v Franciji.** Francoska vlada je objavila pravkar statistiko o gibanju prebivalstva v letu 1926. Glasom te statistike je bilo sklenjeno v letu 1926 v Franciji 343.123 zakonov; otrok se je rodilo 746.226; umrlo je 713.458 oseb, torej za 32 tisoč 768 manj kot jih je bilo rojenih. Napram letu 1925 je ugotoviti majhno zmanjšanje število porok, vendar je to število še vedno večje kot pred vojno. Pravtako se opaža neznatno nazadovanje porodov, katerih število je pa procentuelno nekoliko manjše kot pred vojno. Mortaliteta je neizpremenjena.

— **Spopad s kačaki na albanski meji.** Iz Prizrena poročajo: Pred par dnevi je šla neka vojaška čela na vežbo v bližini meje. Pri je naletela na tolpo kačakov. Vojaki so otvorili na kačake ogenj. Kačaki so pobegnili preko meje na albansko ozemlje.

— **Razkritje velike špionažne afere v Zagrebu.** Že dalje časa se je šušljalo v Zagrebu o veliki špionažni aferi, katere niti vodijo ne samo v Zagrēb, temveč tudi v Beograd. V Zagrebu je bilo v zvezi s to afero aretiranih več oseb. Policija pa ni hotela dati časopisnim poročevalcem nikakih podrobnih informacij. Kljub temu se je zvedlo sledeče: V zaporih deželnega sodišča v Zagrebu sede že 20 dni: stotnik v p. Milan Pribanić, agent Ivo Meniga, administrator »Gospodarske revije« Ivo Prkut, letalski poročnik v rez. Stjepan Sizgoreo in beograjski detektiv Dragomir Lucatella. Vsi so obdolženi veleizdaje in špionaže v korist neke inozemske države. Obdolženci so se baje shajali v kavarni Medulić z raznimi osebami, ki so pripadale prejšnji armadi ter pošiljali poročila na Dunaj. Prvi je bil aretiran stotnik Pribanić. Obdolženci so pošiljali komunistični izvestni agenturi na Dunaju poročila o tajnostih notranje politike. Zoper aretirance je uvedeno sodno postopanje.

— **Rumunska kneginja obsojena radi goljufije.** Pred porotnim sodiščem v Passau-u se je zagovarjala te dni 40-letna rumunska kneginja Cantacuzena radi goljufije. Obtoženka je bila poročena najprej z nekim policijskim stražnikom, nato z nekim profesorjem, od leta 1925 pa s knezom Cantacuzeno, ki nima nobenega premoženja ter leži bolan v postelji. Kneginja je bila obsojena radi številnih goljufij na 10 mesecev ječe.

— **Štirji veliki vlomi v Berlinu.** Te dni so bili izvršeni v eni noči kar štirji vlomi, pri katerih so odnesli svedrovci velik plen. Enega od vlomilcev je policija ustrelila. V enem slučaju so udrli vlomilci preko streh v delavnico nekega urarja. Vlomili so v blagajno, vendar niso našli v blagajni drugega kot poslovne knjige.

Ljubljana.

1— **Nemški avtomobilisti na potu skozi Ljubljano.** V soboto popoldne so pasirali na svojem propagandnem izletu Ljubljano nemški avtomobilisti. Že na Planini pri Rakeku jim je bila dostavljena na adreso g. Krotha, predsednika »Splošnega nemškega avtomobilskega kluba« sledeča brzojavka velikega župana ljubljanske oblasti, g. dr. Vodopivca: »V trenutku, ko prestopate meje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, Vas kot predstavnik vlade najprisrčneje pozdravljam ter Vam želim, da se za žal prekratki čas svojega bivanja med nami počutite kar najprijetneje ter da odnesete v svojo lepo in veliko domovino najboljše vtise. Prisrčno dobrodošli!« V Ljubljani so bili prisrčno sprejeti. Na grajskem stolpu je bila razobešena njim v pozdrav državna trobojnica. Pravtako so jih pozdravljale raz hiše na Tržaški cesti in Bleiweisovi cesti zastave. Na Aleksandrovi cesti in po vseh drugih ulicah jih je pričakoval špalir občinstva, ki je pozdravljalo nemške goste z vihtenjem robcev in klobukov in živahnimi vzkliki. Gostje so prisrčno odzdravljali. Metali so šopke iz voz ter vzklikali: »Auf Wiedersehen«. Iz Ljubljane so se odpeljali na Bled, v Bohinj in na Jezersko. Iz Bleda potujejo preko Karavank v Velden, od tam pa na Dunaj in v Budimpešto, kjer se razstanejo in se odpelje vsak na svoj dom. Nemški gostje so se izražali o prisrčnem sprejemu in o krasotah naših krajev zelo pohvalno. »Deutscher Automobilklub« šteje nad 60 tisoč članov avtomobilistov. Ekskurzije se je udeležilo 450 oseb, med njimi tudi osem časopisnih dopisnikov, članov nemških in ameriških poročevalnih agencij.

1— **Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani** nas obvešča: Ker so se v letu 1926 pobirale od ugotovljene najemnine občinske davščine: kakor vodarina, gostaščina in kanal. pristojbina po faktičnem predpisu tega leta, so hišni gospodarji opravičeni te davščine v letu 1927 pobirati v oni višini, kakor so bile odmerjene z novimi plačilnimi nalogi za leto 1927. Razlike na tej davščini ni smatrati za povišanje najemnine od strani hišnega gospodarja, ker je le ta dolžan jo pobrati in odvesti mestni blagajni.

1— **Mladinska predstava v drami.** Ker je ostalo pri zadnji mladinski predstavi Golieve »Triglavske bajke« več sto otrok brez vstopnic, se ponovi ta igra v soboto 7. maja ob 3. popoldne pod istimi pogoji kakor zadnjič. Cene so enotne, sedeži po 6 in 4 Din, stojišča po 2 Din. Uprava gledališča naproša tem potom vsa šolska vodstva v Ljubljani in v bližini Ljubljane, da najkasneje do četrtka javijo, koliko učencev se predstave udeleži in na katera mesta reflektirajo. Naročene vstopnice se od četrtka dalje lahko dvignejo v pisarni računovodstva v dramskem gledališču. Za zunanje šolo bodo naročene vstopnice zanesljivo rezervirane v gledališki blagajni ter se lahko dvignejo pred predstavo.

1— **Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa** opozarja, da je ukinil oskrbo brezplačnih transportov gradbenega materijala za poplavljence. — Oblastni odbor Rdečega križa v Ljubljani.

— **Električna zadruga v Spodnji Šiški** opozarja vse svoje člane, da se vrši redni občni zbor v nedeljo, dne 15. maja 1927 v ljudski šoli v Sp. Šiški.

1— **Slovensko Planinsko društvo** naznanja, da ukinjenje voznih olajšav s strani železniškega ministerstva ne velja za člane SPD. Ti uživajo za leto 1927 ugodnost trikratne polovične vožnje po državnih železnicah na podlagi posebnih potrdil, ki se dobe v društveni pisarni.

1— **Bela, rujava kotenina, šifon, kambriki, deleni itd. po solidnih cenah pri FRANC PAVLIN, Gradišče 3.**

KOMUNIKE

o seji gerentskega sosveta mestne občine ljubljanske dne 28. aprila 1927.

Razpravljalo se je o tlakovalnem programu bivšega občinskega sveta ter o tlakovalnih delih, katera naj bi se letos izvršila.

Resljeva cesta se bo tlakovala iz fonda kaldrmine, kakor hitro pride odobritev od vlade iz Beograda. Vez mestnega magistrata s Poljansko cesto je nujno potrebna, vendar je to mestni gradbeni urad izpustil iz programa, češ, da se tlakovanje uspešno in brez pogostih popravil ne da izvesti, ker imajo tračnice cestne železnice premajhen profil. Tla so tu mehka in ilovnata, podstavek pod tračnicami bi se moral preurediti na podoben način, kakor je to izpeljano v zagrebški Ilici. Na tak podstavek bi se morale položiti močnejše tračnice težke od 60 do 70 kg za tekoči meter. Fundiranje tračnic na omenjeni način bi stalo okrog Din 2000 za tekoči meter. Kljub temu, da so tako velike tehnične ko koče, je sosvet mnenja, da bi se cesta vendar asfaltirala in to na ta način, da bi se ob tračnicah pustil ca 40 cm širok pas obstoječ iz velikih kock.

Pred Semeniščem naj bi se tlakoval oni del prostora, ki leži med semeniškim poslopjem in Vodnikovim trgom. Sedanje savske kroglje bi se zamenjale s porfirnimi ploščami ali bazaltoidom.

Tlakovala se bo s kockami Slomškova in Pražakova ulica od Resljeve do Dunajske ceste. Knaflјeva, Gledališka in Bethovnova ulica se tlakujejo z asfaltom. Ravnikarjeva ulica bi morala biti že davno urejena, pa je bil za njo stavljen kredit vedno v izrednem proračunu. Za ureditev te ceste se takoj otvori potreben kredit v znesku Din 40.000. Vidovdanska cesta proti Sv. Petra cesti do Komenskega ulice je potrebna tlakovanja. Tlakovalo se bo iz kaldrmine. Nujno je potrebno, da se napravi spoj med Komenskega ulico, Dalmatinovo in Tavčarjevo, ki se bodo tlakovale z drobnimi kockami. Ti deli cest so tlakovanja potrebni, ker se iz njih zanaša blato na asfaltirane ceste. Streliška ulica je urejena in kanalizirana do Elizabetne bolnice. Izvrši se kanalizacija tudi v podaljšku te ceste do Ljubljanice ter so tozadevne postavke slavijo v letošnji proračun. Od Vidovdanske ceste do Škofje ulice se popravi tlak na Sv. Petra cesti in sicer s porfirnimi ploščami ali bazaltoidom. Najprej se izvrši popravа južnega hodnika, Kongresni trg se bo tlakoval s kockami po načrtu, ki ga je sestavil univ. prof. Plečnik. Spomenik Sv. Trojice, ki stoji sedaj pred kavarno Evropo se prenese in postavi pred Nunsko cerkev. Ureditev Kongresnega trga sama ni v nikaki zvezi z ureditvijo Zvezde, ki tvori projekt zase. Celotno tlakovanje Kongresnega trga s prenosom spomenika bo stalo Din 764 tisoč. Vegova ulica do Emonske ceste bi se primerno znižala. Z odstranitvijo spomenika izpred kavarne Evropa se pridobi lep prostor, na katerem se bo napravilo lepo moderno stranišče. Tlakovanje Kongresnega trga se prične istočasno kakor z ureditvijo Škofje ulice. Glede odstopa sveta za regulacijo Škofje ulice se je z župnikom Petričem dosegel sporazum. Odstop sveta se izvrši pod pogojem, da mestna občina napravi ob celi dolžini Šofje ulice in ob strani proti šentpeterski vojašnici zidano ograjo, ki bo enaka oni v Streliški ulici ob Alojzeviškem vrtu. Ograja ob Župnijski ulici pa bo iz žičnate mreže na hrastovih stbrih. Župnijska ulica se zapre z vrati do katerih dobi ključ župnišče in vojašnica. Celotna ograja bo stala Din 120.000. Ob vogalu Sv. Petra ceste in Škofje ulice se zid lepo zaokroži. Vrazov trg do Ljubljanice postane popolnoma last mestne občine.

Barbara Huber uživa mestno travniško parcelo, ki spada h kompleksu posestva na Gradu. Vojni erar je že v prejšnjem stoletju dajal v najem parcele na Gradu na ta način, da so užitek teh parcel upravičenci celo testirali. Ko je mestna občina leta 1905 kupila grajsko posestvo, je bila tudi parcela, ki jo sedaj uživa Barbara Huber, zemljeknjižno

---

Khuen Hedervaryev režim na Hrvatskem, pa je razumljivo, da ga madžaronski oblaštnik ni smatral za dobrodošlega gosta. Cankar, o katerem je znao, da je včasih po več dni in celo po cele tedne samotaril, ni videl o Kristanovi aretaciji seve ničesar, čeprav je bil njegov intimen prijatelj. Še več: niti o dogodkih prejšnjega večera ni vedel nič gotovega. Naravno, saj se je tiste dni vse tiščalo doma, javni lokali in ulice so bile vsled strogih policijskih odredb skoro popolnoma prazne, v okolico pa že celo ni šel nihče brez prav posebno nujnega opravka. Radi tega je bil Cankar tiste dni popolnoma sam, to ga je najbrže tudi prignalo tako pozno ponoči v Ljubljano.

Vest o usodi Kristana ga je precej vznemirila. Hotel je vedeti o njem še to in ono, pa mu seveda nisem mogel povedati več nego sem vedel sam. Prva nadaljna Cankarjeva skrb je bila, če je že poskrbljeno za pravnega zastopnika in, kaj bo z listom, strankinim glasilom »Rdeči prapor«, ki mu je bil Kristan Glavni urednik in sploh edini stalni sotrudnik. Zanj je redno pisal tudi, kadar je bil na potovanju.

»Kaj pa z listom, kdo bo pisal, če bo dalje časa zaprt?«

»Gradiva je še za eno, kvečjemu za dve številki, aktualnega seve nič; take stvari pošilja Etbin sproti.«

»Nesramnost soldateske je treba brezpogojno registrirati; ono sušaškega pandurja tudi!«

»Gotovo; sem baš pri tem, da nekaj napišem. Veš kaj, ker si že tu, bi lahko napisal uvod Ti. Pomoči pero v strup, seve ne preveč, da ne daš posla cenzorju.«

»Natakar, tinto in papir!«

(Konec prihodnjič.)

prenešena na mestno občino. Užitek in najemninska pravica pa je vknjižena na Barbaro Huber. Pravica užitka in najema se odkukupi za ceno Din 9000.

»Pen-klub« slovenskih pisateljev in kulturnih delavcev se votira Din 5000, da more dostojno zastopati slovensko kulturo pred zunanjim svetom.

Vsled dopisa ministrstva Trgovine in Industrije se določi znesek Din 5000 za podpiranje obrtnega in trgovskega naraščaja, ki bi hotel nadaljevati izobrazbo v inozemstvu.

Ani Torelli, vdovi po Mihaelu, bivšim uslužbencem mestne občine se dovoli mesečna miloščina po Din 300 in za vsakega otroka po Din 150, dokler se otroci ne izšolajo ter ne v stopijo službe odnosno do njih polnoletnosti.

Vsi mestni delavci, ki so več kakor eno leto neprekidno v mestni službi se po obstoječem delavskem redu nastavijo s 1. majem stalno.

Trnovski posestniki so prosili, da se uvoznina na njihove poljske pridelke opusti. Vsem posestnikom, ki imajo svoja zemljišča izven trošarinske črte, se bodo pridelki ocenili ter se bodo oprostili uvoznine nanje. Vendar se bo to vršilo pod strogo kontrolo.

Uvedba osemurnega delavnika dohodarstvenih uslužbencev. Z ozirom na vlogo dohodarstvenih uslužbencev je ravnateljstvo dohodarstvenega urada sestavilo poročilo ter podalo približen proračun, za koliko bi se s tem obremenila mestna blagajna. Zadeva zahteva temeljitega posvetovanja in informacij, radi česar se bo to razpravljalo v eni prihodnjih sej.

Prošnja invalidskega udruženja v Ljubljani za podporo se odloži do prihodnje seje.

Odredi se očiščenje vojaških grobov in okrasitev s trajno cvetočimi cvetkami pravočasno po mestnem vrtnarju. Obenem pa bo mestna občina sklicala anketo, da se ta zadeva končnoveljavno uredi.

LJUBLJANA IN NJE VELESEJMI.

V eni državi živimo trije bratje. Dosti različk plemenskih, kulturnih in verskih nas loči, združujejo nas pa politični in gospodarski momenti in interesi, in sicer tako močno, da moramo na zunaj nastopati kot nacijonalna enota.

Vse naše prireditve, ki naj informirajo svet o stanju naše kulture in gospodarstva, morajo biti zato izrazito jugoslovanskega značaja. Tudi ljubljanski velesejem je bil zasnovan na tej široki podlagi. Uspeh ni izostal. Število razstavljalcev iz vseh pokrajin naše države se množi leto za letom. Z reprezentativno izložbo sadov svojega dela ter svoje organizacijske sposobnosti smo dokazali inozemstvu, da smo stopili v krog gospodarsko razvitih narodov Evrope kot enakovreden član, ne več kot njih varovanec. Inozemstvo naj spozna, da naša notranja konsolidacija napreduje, da je tudi pri nas razvit čut za delo in red, okus in lepoto.

Ljubljana čeprav najmanjša in najskromnejša izmed treh jugoslovanskih prestolic ima smisel za enotnost, veličino, ugled in procvit naše države in sicer ne v najmanjši meri.

Ta širokopoteznost stremljenja in hotenja našega od treh tujih držav obkoljenega slovenskega naroda odseva tudi v delovanju in v uspehih ljubljanskih Velesejmov. Ti sejmi so tako smotreno in solidno organizirani, da se napram njim vsem prireditve lokalnega in provincijalnega značaja niso mogle trajno vzdržati.

Ne da se namreč tajiti dejstvo, da je Ljubljana ravno vsled svoje zapadne lepe v vsej kraljevini najbližja ostali centralni in zapadni Evropi in da je najvažnejše križišče severnih prog v Jugoslaviji: Tu se križajo v tovrnih prog v Jugoslaviji: Tu se križajo v resnici svetovne proge Pariz — Milan — Trst — Beograd — Sofija — Carigrad — odnosno Beograd — Bukarest, a svetovno progo Praga — Dunaj — Gradec — Trst — Rim ter s sporedno progo Frankfurt — Monakovo — Beograd.

Ljubljana je torej v pravem pomenu besede ključ do Jugoslavije in s tem do Balkanskega polotoka. Da pa tudi življenje v Ljubljani sami pridobiva na velikomestnem značaju, nam pričajo snažni hoteli, udobno in lepo urejene restavracije, razkošno opremljene kavarne in zabavišča, priznano dobro operno gledališče itd. Posebno privlačno silo pa ima Ljubljana izmed vseh jugoslovenskih mest po svoji krasni legi na pragu divnih slovenskih planin in jezer, kamor dospejo naši dragi gostje v par urah železniške vožnje.

Ljubljana je zavestna nositeljica in predstaviteljica jugoslovanske misli proti zapadu, njeni velesejmi razgrinjajo naravne zaklade in njenih prebivalcev pred očmi tujega sveta, pričajo pa tudi o poštenosti, točnosti in vestnosti slovenskih delavcev, obrtnikov, trgovcev in industrijcev, ki so si pridobili po teh svojstvih dober sloves v mednarodnem trgovskem stanu. Zato so Ljubljanski velesejmi ne samo provincijalna izložba male Slovenije, ampak v resnici splošna prireditev združene in vedno močnejše kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

PRAZNOVANJE »JURJEVEGA« V LJUBLJANSKI GARNIZIJI.

Dne 6. maja t. l. praznovalo se bode »Jurjevo« pri vojaštvu Ljubljanske garnizije ne samo kot proslava pomladi, ko nastopa novo življenje v zvezi z novimi upanji, temveč tudi kot dan, ko so se za časa borbe za osvoboditev in ujedinjenja naroda njegovi najhrabrejši sinovi po preminuli zimi, ko se je gora zopet odela z zelenjem, na novo zbirali in ponovno odšli v gorovje ter zopet nadaljevali borbo za prostost svojega naroda proti njegovim večnim tlačiteljem.

S takim delovanjem prednikov je bila pripravljena osvoboditev našega naroda ter se ta dan kot dan zbiranja uskokov in narodnih junakov proslavlja pri vojaštvu.

Tega dne se zbero ob 7. uri zjutraj vse trupe na velikem vežbališču ob železnici pred Zalogom, kjer se bodo vršile viteške igre, petje in splošno veselje.

Pozivljajo se tem potom vse telovadne, sportne, kulturne in prosvetne organizacije, pevska društva, godbe, šole, udruženje rez. oficirjev, zveza slovenskih vojakov ter ostalo prebivalstvo itd., itd., da skupno z vojaštvom proslavijo to patrijotično prireditev.

V slučaju slabega vremena se vrši proslava v vojašnicah.

DOPIS.

Iz Vrhnike. Športno društvo na Vrhniki je aranžiralo nemškim sportnikom ob priliki vožnje skozi Vrhniko naravnost diven sprejen. Na križpotu je pričakovalo in pozdravljalo na inicijativo sportnega društva mnogobrojno občinstvo z našo mladino in z trško godbo. — Vsakemu autu posebej so bile izražene posebno prisrčne ovacije in to še posebej zato, ker smo čuli kako slabo so bili sprejeti v Trstu in kakšne neprilike so jim pripravljali oni, ki se ponašajo z dvatisoč letno kulturo. Predsedniku nemškega sportnega društva, ki je vozil pri slavoloku prav počasi in vslednjič auto ustavil je izrazil g. **Joško Jelovšek,** prav prisrčne pozdrave nas Jugoslovenov, ne pa balkancev kakor nas nekateri imenujejo. Upamo, da bodo nemški sportniki odnesli od nas in iz naše lepe rodne zemlje prav lepe utise. — Kličemo jim še enkrat zdravo!

Književnost.

Goriška Matica, književna zadruga v Gorivi (Julijski Krajini), izda za leto 1928 sledeče knjige: 1. Koledar za leto 1928; 2. Gabrijel Majcen: **Zgodovina naših domačih živali in pitomih rastlin;** 3. Slavko Slavec: **Župan Žagar,** povest, ki se godi za časa vojnih dni v goriški okolici in opisuje trpljenje naših ljudi med vojno; 4. dr. Just Vačar: **Zdravje in bolezen v domači hiši,** zdravniška knjiga, II. del. Kot izredno izdanje izide še France Bevk: **Znamenja na nebu,** zgodovinski roman iz 14. stoletja. — Članarina za Jugoslavijo znaša Din 25.—; kdor hoče še Bevkov roman Znamenja na nebu, doplača Din 10.—. Knjige izidejo početkom oktobra t. l. — Lanski knjižni dar Goriške Matice je bil sprejet z največjim zanimanjem in navdušenjem; dokaz temu, da so knjige Goriške Matice za 1927 popolnoma pošle. Prepričani smo, da bo tudi letos za knjige 1928 veliko zanimanje in povpraševanje. Rok za prijavo članov Goriške Matice za 1928 je določen za Jugoslavijo do 30. junija t. l. Prijave sprejema poverjenik Goriške Matice za Jugoslavijo: **Prunk Josip, Ljubljana, Karlovška c. 20/I.,** kateremu naj se obenem s prijavo nakaže takoj tudi članarina za 1928 v znesku Din 25.—.

»Lovec.«

Izšla je majska številka »Lovca« Vsebina je sledeča: Lovstvo: A. Mazlu, Moj prvi. M. Š., Spomini na jelene (nadaljevanje). Velika strelska tekma S. L. D., Sekcija Maribor. M. Š., Dedovanje. Slavko Plemelj, Kako si stavljam dalnogled na risanici. Naši psi: Tekme spanijelov in ptičarjev. Ocena psov na mednarodni razstavi (nadaljevanje). Ribarstvo: Dr. Avg. Munda, Razširjenje kranjskega ribarskega zakona na ozemlju Slovenije. Iz lovskega nahrbtnika. Iz ribarske mreže. Dražba lovišč — Mali oglasi.

Radiofonija.

XXXIX.

Ideal današnjega modernega človeka je, da bi videl osebo s katero govori po telefonu, da vidi gibanje nje ustnic in šviganje očij, da vidi vsako kretnjo. Dalje, da bi isto videl potom radia.

Iz Amerike poročajo, da smo blizu prvega dela teh želja. Trgovski tajnik Hoover je govoril iz Washingtona s predsednikom v Newyorku, in predsednik je videl na potemnjeni steni svojega tajnika in vsako njegovo kretnjo.

V Ameriki je razpisana velika nagrada za iznajditelja radiokina. V newyorškem tedniku za radiofonijo sem videl na prvi strani sliko takega ideala: Dekle sloni samjavo na naslonjaču, pred njo je radioaparat, nad njim pa v ovalu prizor pevke pred klavirjem in s spremljevalcem. Dekle posluša pevko in jo ob enem vidi, kakor bi sedela na prvem sedežu v koncertni dvorani. Za tem idealom je danes mnogo raziskovalcev in ni dvoma, da se jim izum v nedolgem času posreči. Saj so na dobrem potu izumitelji, ki si ne dajo miru, dokler ne bo ta ideal dosežen.

Tudi dunajska Ravag dela redno poskuse s prenašanjem slik. O teh poskusih sem že poročal. Ako amaterji ponoči kar ne morejo dobiti običajnih postaj in jim vmes vedno nekaj piska, tedaj je to dunajska postaja, ki dela poskuse s prenosom slik. — Tukaj dela sedaj poskuse capt. Fulton s povsem drugačnimi aparati, in pravijo, da z velikim vspehom.

Dne 26. t. m. odkrijejo na Dunaju spominsko ploščo Robertu v. Lieben, ki je izumitelj elektronk, torej tistih čudodejnih lampic, ki so glavni del modernih aparatov za sprejemanje. Ako nekateri smatrajo za očeta tej iznajdbi Fleminga, je to zmota.

V nedeljo in pondeljek je bila velika demonstracija na dunajski Hohe Warte za Anschluss. O tem smo že čitali tudi v »Narodnem Dnevniku«. — Der Freie Radiobund je postavil tam ojačevalno napravo, na tribuno mikrofon in okoli nje pet ogromnih zvočnikov. Ta naprava se je izborno sponesla. Govornike so čuli vsi navzoči na ogromnem prostoru, kakor da stoje tik pod tribuno.

Francija, Belgija in Anglija so uvedle letni čas, in to od 9. t. m. dalje. To velja tudi za radio. Ker torej odslej do jeseni odbije tudi tam polnočno ura enako kakor pri nas, ne bomo mogli ta čas poslušati tamošnjih prireditev eno uro dalje nego v naših krajih.

Sloveči dom v Kolinu je tako ogromen, da propovedi ne čujejo vsi navzoči verniki. Zato so postavili v višini kora enajst zvočnikov, ki izborno opravljajo svojo službo in poslej vsi ljudje natančno in glasno čujejo vsako besedo propovednika.

Od 24. t. m. dalje posluje novi poljski pošiljalec v Poznanju, ki se oglaša s klicem: Radio Poznanj, na valu 320. — Poleg lastnega programa bo pošiljal tudi predstave v varšavski operi. — Tudi v poljskih Katovicih otvorijo v jeseni pošiljalno postajo.

Grčija je bila doslej najbolj nasprotna radiu. Zdaj pa je le prebit tudi tu in v Atenah je pošiljalec že postavljen. Ni še v prometu, ali kmalu se to zgodi. Gojil bo posebno staroklasično umetnost. V načrtu so tudi pošiljalci v Janini, Patrasu, Syra, Zante in na Kiosu. — Ti pošiljalci bodo po nemškem vzorcu in je torej izključen amerikanski kaos. Nemška radio industrija ima na Grškem najbolje polje v konkurenci z edino Anglijo.

A. G.

Sport.

Propagandna stafeta za Schwabov pokal. — Včeraj v nedeljo opoldne se je vršila propagandna stafeta skozi Ljubljano za Schwabov pokal, ki je že lansko leto vzbudila veliko zanimanje med občinstvom. Vendar je pa bila prireditev zelo slabo aranžirana, ker je samó Primorje postacilo dve stafeti, dočim so se drugi klubi absentirali. Tudi dosežen čas je bil slab, tako da je bila cela prireditev sportno zgrešena.

Predzadnje kolo prvenstva. Včeraj se je odigralo na igrišču Ilirije IX., to je predzadnje kolo nogometnega prvenstva in sicer med Ilirijo in Hermesom ter med Primorjem in Slovenom. Tekma Ilirija : Hermes je podala rezultat 4 : 2 (2 : 1) v prid Hermesa, kar je pa bilo pričakovati, ker je nastopila Ilirija z II. garnituro, dočim je I. moštvo nastopilo v Splitu. Sodil je g. Smole zadovoljivo.

Druga tekma Primorje : Slovan ni nudila v sportnem oziru nikakega užitka in je končala, kakor je bilo pričakovati, neodločeno 4 : 4 (2 : 0). Sodnik Držaj.

Predpoldne sta igrali rezervi Primorja in Slovana, kjer je doseglo Primorje rezultat 11 : 0.

Hazena prvenstvene tekme. V Ljubljani se je včeraj odigrala na igrišču Atene hazena tekma med družinama Ilirija : Primorje, ki je končala s 14 : 1 (5 : 1) v prid Ilirije, v Mariboru pa med Mariborom in Muro z vezultatom 9 : 6. — Stanje prvenstva je dosedaj sledeče: na 1. mestu Maribor, na 2. mestu riboru pa med Mariborom in Muro z rezul- Ilirija, na 3. mestu Mura, na 4. mestu Atena in na 5. Primorje.

Popularnost teniškega sporta v Ameriki najbolje ilustrira dejstvo, da je imel ameriški teniški savez pri prvenstvenih prireditvah 200.000 frankov, pri meddeželnih tekmah 100.000 in pri končnih tekmah za Davisov pokal 25.000 frankov prebitka. Dunajski list, ki je prinesel to notico, pri tem žalostno pripomni, da Amerika pač nima občine, ki sport tako »pospešuje« kakor Dunaj in nobenega davčnega sadista à la Beitner.

Cardiff si pribori angleški pokal. — Pred 92.000 gledalci, ki so vplačali 8500 funtov (2,400.000 Din) vstopnine, se je vršila v soboto v Londonu največja angleška nogometna tekma, namreč finale za pokal. Že ob 1 popoldne je bil stadion do malega napolnjen; ob 2.40 je prišel kralj, kateremu na čast je zaigrala godba znane angleške komade »Land of My Fathers« in »Abide with Me« etr narodno himno. Ob 3. uri je pričel veliki boj. Londonski lokalni patriotje so bili razočarani. Napadalno moštvo Arsenala ni moglo pod vodstvom Buchana niti najmanj oslabiti moštva Cardiffa, ki velja danes za najboljše angleško moštvo. Nasproti se je Cardiffu posrečilo v 30 minuti druge polovice, da je dosegel po svojem srednjem napadalcu Fugmonu edini goal tega boja. Arsenal je nato podvzel nekaj srditih protinapadov, ki pa so vsi razbili ob hrabri obrambi Cardiffa. Kapitan Cardiffa Keenor, ki je pred bojem izjavil, da bo en sam goal odločil tekmo, je imel tedaj prav. — Tekma je nekoliko razočarala. Tla so bila vsled dežja precej namočena, tako da je igralcem manjkalo stabilnosti in jih je več padlo. Po končani tekmi je izročil kralj zmagovalnemu moštvu pokal in pokalne kolajne. — V tej lepi igri so triumfirali zakonski možje. Deset od enajst igralcev Cardiffa je poročenih, gotovo rekord za Cup-finale. Seveda je vseh deset soprog prisostvovalo tekmi, ravnotako Hampson in Wake, ki sta bila ranjena pri zadnjih prvenstvenih tekmah, vendar sta se kljub temu udeležila triumfa svojega moštva.

NEKAJ O POTNIH LISTIH IN CARINAH

Deveto leto po vojni so še vedno kitajski zidovi med državami, ki jih vzdržujejo potni listi in tudi carinske meje. Koliko je že bilo pisarije o tem, da bi se vendar že odpravili vizumi potnih listov. Toda doslej so bili zaman vsi taki klici, in sicer v glavnem radi tega, ker imajo razne države od vizumov toliko dohodka, da plačujejo vse svoje konzulate po svetu, in baje še ostane denarja. Nekatere države derejo pri takem sistemu najbolj svoje državljane. Tako morejo plačevati italijanski državljani za vsak potni list celih 25 zlatih lir, kar znaša okroglo 240 dinarjev za vsako legalizacijo podpisa pa celih 20 zlatih lir, kar je naravnost strašna odrtija.

Vendar pa v zadnjem času prodira prepričanje, da bo treba vizume potnih listov odpraviti. Tisti strah pred invazijo tujih delavcev je treba vrediti potom pametne zakonodaje.

Naša zaveznica Češkoslovaška je tista država, ki gre v tem pogledu z najlepšim vzgledom naprej. Doslej je odpravila potne liste z državami: Francija, Švica, Portugalska, Japonska in Gdansko. V najkrajšem času bo sledila Španija in tudi Avstrija ni daleč. Ko češkoslovaški parlament sprejme zakon o zaščiti domačega delavstva, bo odpravljen vizum z Avstrijo in tudi Nemčijo.

Na Češkem prodira tudi vse moderneje prepričanje o takozvanih zaščitnih carinah. Tako n. pr. imajo precej visoke carine na tekstilije. Človek z našim navadnim razumom bi rekel, da je prav tako, kajti na Češkem je ta industrija v cvetu in treba jo je ščititi pred tujo konkurenco. Toda čujte! Češki tekstilni industrijalci sami so prišli do prepričanja, da je taka zaščitna carina škodljiva zdravi in reelni češki industriji, pač pa daje potuho nezdravi in škodljivi industriji, ki je najbolje, da izgine. In predlagali so primerno znižanje uvozne carine na tekstilije. O tem predlogu se zdaj resno razpravlja v merodajnih krogih.

Navedli smo ta zanimiv slučaj v razmišljenje našim industrijalcem in našim zbornicam, da bodo o svojem času razmišljali o razlogih, ki so jih na Češkem navajali ob predlogu, da se carina na tekstilije zniža.

X. Y.

BREZALKOHOLNA UPORABA SADJA IN GROZDJA.

Izgledi za alkoholno produkcijo so po soglasni ugotovitvi skoro vseh v poštev prihajajočih strokovnjakov prav slabi. Z zdravstvenega in moralnega stališča mora to nazadovanje vsakdo pozdraviti! Saj čutimo, da je alkoholizem posebno za naš narod najpogubnejša socialna bolezen, ki ruši temelje posamezniku, družini, občini, državi in cerkvi. Toda baš radi nazadovanja konzuma in drugih neprilik prihajajo sadjarji, posebno pa vinogradniki (in tudi gostilničarji) v mučen položaj, da proizvodov, za katere se pridelovani stroški niso znižali, ne morejo spraviti v denar za primerno ceno. Tako nastaja vinska kriza, o kateri se pri nas vedno več piše in govori. Da kriza obstoja, je ugotovljeno. Da se predvidoma sama ne bo ublažila, je tudi naravno. Iz tega sledi, da je treba iskati novih načinov predelave oziroma uporabe, ki bolj odgovarjajo zahtevam, po katerih je in bo predvidoma vedno več povpraševanja. Alkaholnih vin je preveč, po brezalkoholnih izdelkih pa povpraševanje posebno v zadnjem času silno raste! Njih konzum se bo pa še znatno povečal, ker se vrste abstinentom množe in se mladina vzgaja v duhu popolne treznosti!

Kakor lansko leto, namerava tudi letos »Brezalkoholna produkcija« prirediti več tečajev, na katerih se bo obravnavalo najvažnejše o brezalkoholnem gospodarstvu (vkuhavanje, sušenje, pridelovanje brezalkoholnih in grozdnih sokov v domačem gospodarstvu in v obratih, ohranjevanje svežega sadja, organizacija prodaje teh pridelkov in izdelkov itd.). **Kdor se želi I. tečaja** (o priliki velesejma) dne **4. julija t. l. udeležiti, naj to javi po dopisnici »Brezalkoholni produkciji«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.**

Vinogradniki, sadjarji, gostilničarji! Ne prezrite te ugodne prilike, da se o tem važnem vprašanju pravočasno poučite!

Osrednja zadruga
»Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani.

To in ono.

PO SLOVANSKEM SVETU.

POLJSKA.

Kdaj se sestane poljski parlament? Te dni so objavili nekateri časopisi vesti da bo vlada koncem aprila naprosila predsednika republike da skliče parlament k izrednemu zasedanju. Po zadnjih vesteh pa se parlament ne sestane poprej, dokler ne bodo zaključena pogajanja za najem inozemskega posojila, da ne bi bila vlada izpostavljena kritiki, še predno se vsa stvar izvrši. — Program novega parlamentarnega zasedanja je zelo velik, ker se morajo obravnavati razni zakonski predlogi ter državni proračun. Med zakonskimi načrti, ki pridejo na vrsto, je zakon o javnih zborovanjih, o reorganizaciji administracije, novela o izpremembi volilnega reda, dalje cela vrsta zunanjepolitični ratifikacij in predlog, da dobe naredbe predsednika republike veljavo zakonov. Parlament torej ne bo sklican na iniciativo akcije poslancev s podpisi, kakor so to mislili v desničarskih krogih.

RUSIJA.

Židovska narodna oblast v Ukrajini. Te dni je bila v kersonskem okraju po naredbi ukrajinske eksekutive osnovana židovska narodna oblast Bolšaja Fendemenuche. Novi teritorij obsega štiri stare židovske kolonije in 16 novih vasi ter ima približno 16.000 prebivalcev, samih Židov in 50.000 desetin plodne zemlje. Ta okraj je popolnoma poljedelski. Prvi kongres židovskega narodnega sveta se je vršil koncem marca. Židje si nameravajo s pomočjo svojih soplemenjakov v Kijevu osnovati tudi lastno biblioteko.

Dan sovjetskega časopisja. Dne 5. maja se bo v vsej Rusiji priredil dan sovjetskega tiska. S tem dnevom se hoče dokazati pomen časopisja v vseh panogah gospodarskega, državnega in kulturnega življenja, enako se namerava na ta dan izvesti tudi obširna propaganda za sovjetsko časopisje v širokih slojih prebivalstva. Ob tej priliki se prirede posebni večeri, na katerih sporedu bodo razna

predavanja, debate s čitalci, aukcija knjig itd., da se na ta način pridobe najširši krogi delavcev in kmetov.

KATASTROFALNA POPLAVA V AMERIKI.

Nasip ob Mississipiju pri New-Orleans-u je razstreljen. S tem je bilo pregnanih okoli 5000 ljudi z njihovih posestev.

Ob priliki evakuacije so se odigravali ginljivi prizori. 500 rodbin v okolici Poydrasa ni hotelo oditi s svojih posestev. Zato so jih evakuirale oblasti s silo. Nekateri farmerji so se zoperstavljali evakuaciji z orožjem. čoln, na katerem se je pripeljal ameriški trgovinski minister inspicirat nasip, ki je imel biti razstreljen, je bil izvršen atentat. Farmarji, ki so hoteli razstrelitev preprečiti, so oddali na čoln tri strele. Minister je ostal nepoškodovan.

V New-Orleans prihajajo številni begunci. Par vasi je voda popolnoma uničila. Število ljudi, ki imajo strehe bo doseglo kmalu 1,000.000.

Severno od St. Luisa je zaposlenih pri gradnji okoli 50.000 delavcev.

Rdeči križ je razdelil doslej za prvo silo okoli 3,000.000 dolarjev.

Polkovnik Bell, ki je zgradil nasip pri Bicksburgu je izjavil, da po njegovem mnenju z razstrelitvijo nasipa mesto New-Orleans ne bo rešeno.

Škoda, ki jo je povzročila poplava cenijo na 7 milijonov dolarjev.

DETEKTIVSKA ŠOLA NA DUNAJU.

Dunaj je še vedno velemesto in kakor vse drugo, tako je tu tudi policija organizirana zelo velepotezno. Poleg stražnikov in uradnikov deluje tam še cel štab detektivov, ki imajo vedno dovolj dela z raziskovanjem raznih zagonetnih zločincev in afer. Da pa ne zmanjka detektivskega naraščaja, je dunajska policija organizirala celo detektivsko šolo, kjer se vežbajo mladi detektivi za svoj bodoči poklic.

Pred kratkim so imeli gojenci te detektivske šole svojo praktično preizkušnjo, ali kakor bi dejali, svoj detektivski manever. Vodstvo šole je dalo gojencem sledečo nalogo: na periferiji, na nekem dunajskem griču se je zgodil v neki koči zločin. Našli so truplo, sedaj je treba ugotoviti, kdo je zločin izvršil. Trupla seveda ni bilo, ker se zločin ni izvršil, toda mladi Sherlock Holmesi so morali dognati vse okolnosti, pod katerimi se je dozdeven zločin izvršil ter vse sledove, po katerih naj bi se zločinec razkrinkal. Sledovi so bili seveda umetno napravljeni.

Mladi detektivi so se podali na lice mesta, preiskati so morali vso okolico, da poiščejo fingirane sledove, ter si vse, kar se jim je zdelo važno, notirati v beležnico. Dalje so morali podati točno in kratko policijsko poročilo o zločinu. Posebno važna sta bila dva sledova, sled moške in sled ženske noge. Ta sledova so morali gojenci natančno preštudirati in dognati dvoje: da je bil moški čevelj okovan in da je imel krpo na podplatu in da sta oba sledova obrnjena v smeri proti kraju zločina. Napravili so odtis obeh sledov v mavcu.

Dalje so morali preiskati sledove jedi in pijače na kraju zločina ter iz tega sklepati na čas, v katerem se je zločin izvršil. Po pohojeni travi v bližini so morali dognati, da so zločin izvršile tri osebe. Pri oceni vsega preiskovanja je bil grajan posebno mlad kriminalist, ki je neprevidno prijel za steklenico za pivo, s čimer so bili izbrisani vsi prstni odtiski zločinca, ki je iz te steklenice pil.

Gojenci šole morajo obiskovati tudi sumljive beznice, kamor zahajajo vlomilci in druga sodrga, sedeti pri eni mizi s svojimi sovražniki ter jim zreti iz oči v oči ter spoznavati vse sumljive individuje, ki obiskujejo te beznice. Nekako sredino med prakso in teorijo tvorijo poročila starejših kriminalistov, katera morajo potem gojenci detektivske šole ocenjevati in sklepati iz njih v eventuelnih krivcih. Detektivska šola doseza baje zelo lepe uspehe.

TOPLI VRELCI IN VULKANI V SLUŽBI CENTRALNE KURJAVE.

Reykjavik, glavno mesto Islandije, dobi v kratkem centralno kurjavo, s kakršno se ne more ponašati nobeno drugo mesto na svetu. Za centralno kurjavo za vse mesto se bodo namreč izkoristili topli vrelci, ki izvirajo na vulkanskih tleh.

Islandija se odlikuje, kot znano, z izredno velikim številom vulkanov. Vseh vulkanov je 29, od teh jih 7 še deluje. Iz vulkanov izvira nebroj toplih vrelcev. Neka skupina toplih vrelcev dere iz zemlje s tako močjo, da se dviga voda do 30 metrov visoko v zrak. Voda ima v globočini, do katere jo je bilo mogoče meriti, 127 stopinj toplote. Topli vrelci v bližini Reykjavika imajo temperaturo 100 stopinj.

Minister Thorlaksov je izdelal načrt, po katerem se bo izpeljala voda toplih vrelcev v železnih ceveh po vsem Reykjaviku.. Topli vrelci pri Reykjaviku dajejo letno okoli 10 milijard vode. Ker so vrelci od mesta oddaljeni okoli 40 km, se računa, da bo izgubila voda med potjo 20 stopinj toplote. Pri tej temperaturi pa bo že vedno dovolj topla, da bodo greli ž njo tudi ob mrzlih zimskih dnevi . Sicer pa ima Islandija oceanski klima: poletja so hladna, zime mrzle. Srednja letna temperatura v Reykjaviku znaša *3.5, srednja* zimska temperatura pa 3.4 stopinje. — Velikega pomena bo ta centralna kurjava tudi za prehrano prebivalstva; zakaj s pomočjo vročih cevi bo mogoče greti tudi ogromne rastlinjake, v katerih se bo lahko pridelovalo sočivje, ki doslej v tej nerodovitni deželi ni uspevalo. Pridelovalo pa se bo sočivje lahko v ogromnih količinah po izredno nizkih cenah: saj bo kurjava popolnoma brezplačna.

. : **Doslej neznana pisma in pesmi Goetheja.** Iz Leningrada poročajo: Med akti geološkega komiteja so našli mapo z doslej neznanimi pismi in pesmimi Goetheja. Goethejeva pisma so naslovljena na njegovega prijatelja, profesorja dorpatske univerze Hebel-a, čigar sin je deloval več let na mineraloškem muzeju akademije znanosti.

Poravnajte naročnino!

Marcel Prevost 7

Don-Juanke.

Medtem ko je govoril, so se njegove oči naravnost vsesale v komtesin obraz, v njene lase, ušesa, poteze, kakor tudi v gole rame, roke in gole dele njenih prs, ki so bile ravnotoliko še pokrite, da se je videla njih cela bujna oblika.

— No ja, lepa je res, si je mislil. Sicer pa, kaj me to briga?

— Ali niste plesali?

— Jaz nikoli ne plešem, je odvrnil nekoliko osorno.

Okoli njiju so ljudje začeli odhajati. Kamila Engelmann, gospa de Trévoux in Berta so si dale prinesti svoje plašče. Pred orkestrom je igral solist na gosli. Plesišče je bilo prazno in natakarji so začeli pospravljati.

— Ali me spremiš domov, draga moja? je vprašala Berta Lorande komteso.

— Prav rada... Dovoli, da ti tu predstavim doktorja Vaugreniera.

Zelenomodre Bertine punčice so pomerile zdravnikov obraz in postavo, potem so se pa za trenotek srečale s komtesinimi očmi: ta pogled ni trajal dalje časa kot električna iskra, toda za obe prijateljici je vseboval vprašanje in odgovor. Tedaj je Berta stopila h gospej Trévoux, komtesa se je dvignila in dejala Vaugrenieru:

— Ker stanujete sedaj v Parizu, pridite me obiskat, Rue Raynourd, št. 40.

— Jaz sploh ne zahajam v družbo, je ugovarjal Vaugrenier osorno in bil je na tihem prav zadovoljen, da je zopet postal osoren.

— Nič ne de, če ne hodite v družbo... Pridite zgodaj, takole okoli četrte ure... a ne jutri, ker me ne bo doma. Boste prišli v ponedeljek, pojutrišnjem? Čisto sama bom doma. Na svidenje.

Podala mu je roko, ki jo je nerodno stisnil. On se je pa jezil nad to nerodnostjo, katere si je bil svest. Ostal je sam na mestu. Dame so odhajale v spremstvu mladega poročnika.

— No, lepa Anderny te je spremenila v solnat steber!

Guilloux mu je potrkal na ramo in dodal:

— Če hočeš vso noč prebiti tukaj, lahko ostaneš, toda mi gremo domov.

Lestenci so ugašali drug za drugim. Nesramni natakarji niso počakali, da gostje odidejo, temveč so zlagali stole na kupe in pospravljali mize. Zrak je bil zopern, prenasičen z vinskimi hlapi, človeškim potom in duhom jedi; dim poln prahu se je vlekel po dvorani, ki je sedaj izgledala naravnost brezmejna.

— Idimo! je dejal Vaugrenier.

Pridružila sta se Saulnoisu in njegovi ženi, ki sta ju že na stopnicah čakala. Molče sta stopala mimo orkestra, kjer so črnci, ki so še ravnokar razbijali kot blazni vragovi, zapirali svoje instrumente s filistersko previdnostjo v zaboje.

Ko sta prišla na vrh stopnic, jima je udaril ledenomrzel piš v obraz.

II.

V jedilnici komtese Albine Anderny, ki je izgledala kot rdeča kitajska lakasta škalja, s figurami in dekoracijami rjavkastozlate barve, so nevidni grevci razširjali enakomerno toploto. V kaminu je plamtelo par polen in prijetno svetilo v poltemo čemernega decemberskega dne. Albinini gostje, Berta Lorande, Guilloux in Jean Trévoux, so ravnokar končavali lunch po angleškem načinu: jajčnik z omako, ovnova rebrca z maslenim krompirjem in kipnik. Vse to je spretno serviral en sam sluga. Vodeno zelen prt je *pokrival* mizo, krožniki so stali na ažuriranih prtičkih in iz kristalnih steklenk se je bliščalo izborno belo vino in zelo sveža voda... Vsa hiša je bila sicer elegantno opremljena, toda nakjer ni bilo pretiranega razkošja: Pohištvo je bilo dragoceno, slike od prvovrstnih mojstrov, sploh je bilo vse v najstrožjem stilu.

Medtem ko so gostje lupili jabolka, banane, hruške in mandarine, so se pogovarjali o Kamili Engelmann. Guilloux, kojega tanki lisičji obraz je bil nalahno pordel od dobrega vina, je kot po navadi opravljal:

— Dečko, s katerim je najprej plesala, plečati možak, ki že ima svojih štirideset let, po imenu Dutrier ima še kolikor toliko sportno postavo. Pobrala ga je v očetovi banki. Naravno, da je silno nogo na predoval: v sedmih mesecih se mu je plača zvišala od 12.000 na 18.000 frankov. Imel sem že parkrat z njim poslovno opraviti. Možak je v istini zelo inteligenten... Njen drugi plesalec je mnogo mlajši, a tudi mnogo finejši, Laurent Sixte iz banke des Vosges, Dutrierov prijatelj. Vsekakor se mi zdi čudno, da je prekanjeni Dutrier bil tako nepreviden in Kamili predstavil možaka, ki prav lahko postane njegov tekmec.

(Dalje prihodnjič.)

VINOCET
tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.
Zahtevajte ponudbo. Telefon štev. 2389.
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr.

POMLAD!
Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naramnice, žepni robci, nakit za obleke, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, kloti v vseh barvah, šifoni, Solingen škarje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje, Razna dišeča mila — samo pri
Josip Petelinc
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi
Ljubljana
Najnižje cene. Točna postrežba.

MALI OGLASI
Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Iščem
za 1. julij stanovanje, obstoječe iz kuhinje ter 1 do 2 sob. Plačam dobro Naslov v upravi lista.

Kontoristinja
samostojna moč, vešča knjigovodstva, korespondence, stenopisja in strojepisja, išče službe. Ponudbe prosi na upravo lista pod značko »Večletna praksa«.

Simon Klimanek,
LJUBLJANA,
Selenburgova ulica št. 6
izdeluje obleke za gospode po najnovejši modi in zmernih cenah. V zalogi ima vedno najboljše češko in angleško sukno.

Drva - čebin
Wolfova 1/II. - Telef. 56

Stavbena parcela
z dobro obdelanim vrtom ob potu v Rožno dolino, Levčeva ulica, se proda. Naslov v upravi »Narodnega Dnevnika«.

Najboljša v materijalu in konstrukciji so:
Josip Petelinca
kolesa in šivalni stroji
znamke
Gritzner, Adler in Phönix.
Najlepše opreme, pesamezni deli, pneumatika, igle za vse sisteme — samo v
Najnižje cene. — Tudi na mesečna odplačila. LJUBLJANI blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau
»GROM«
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41
Naslov brzojavkam: „GROM". Telefon 2454.
Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.
Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.
Zastopniki družbe spalnih voz S. O. S. za ekspresne pošiljke.

STAMPILJE
pečate
graverstvo, etikete
SITAR & SVETEK
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta

Oglašujte v Narodnem Dnevniku.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA GREGORČIČEVA 23
TRG.-IND. D. D.
Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVEZNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Izdajatelj: Aleksander Železnikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.